İŞKUR

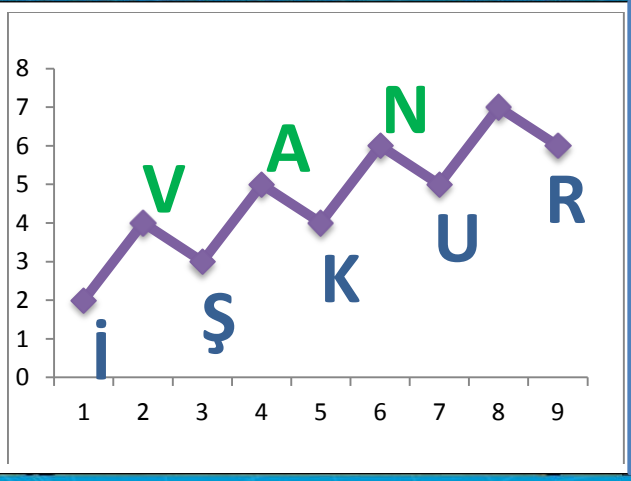

2015

VAN

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

VAN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

İş ve Meslek Danışmanı Necat KINA

İş ve Meslek Danışmanı Yunus ŞAHİN

VAN 2015 İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ ÇALIŞMA EKİBİ

Şube Müdürü	Nesim EREN	Koordinatör
Şube Müdürü	Vahyettin DEMİR	Koordinatör
Şef	Şenay YİĞİT	Koordinatör
İş ve Meslek Danışmanı	Ali İhsan AYDINOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Adil DÜZGÜN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ahmet KÜMÜR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ali ÇINAR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Aydın BAŞTİN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ayten UÇAR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Cengiz OĞUZ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Derya ASLANOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Dilek Sezer DAĞLI	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Emel ÖZÇELİK	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Engin ŞİMŞEK	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Erdal DEMİRKAN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Erol AĞÇAKAYA	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ertan ALTUN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Esra ŞİMŞEK ÖZGÜNER	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Gökhan DÜZEN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Hanife BEYAZ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Hanifi YILDIRIM	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Mahmut ÖZGÜNER	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Mehmet Ali DÜNDAR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Menşure DAĞLAR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Muhammed Galip İLMEN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Necat KINA	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Neslihan ERTÜRK	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Oktay AKGÜN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Ömer YERLİKAYA	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Recep İLERİ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Seher ATAŞ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Selçuk TARHAN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Selin TEBİŞOĞLU	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Songül ÖZHAN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Şakir AYDEMİR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Şebap NUR	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Vehbi KOÇ	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Yunus ŞAHİN	Saha Görevlisi
İş ve Meslek Danışmanı	Yusuf SAVAŞLI	Saha Görevlisi

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Van İşgücü Piyasası Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

İbrahim TAŞYAPAN

Van Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye Çalışma ve İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücünün işi işbaşında öğrenebilmesini sağlamak amacıyla işbaşı eğitim programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı Mart-Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye Çalışma ve İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 2 ve daha fazla kişi istihdam eden 103 bin 390 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme yapmıştır. İlimizde bu kapsamda bin 9 işyeri ile görüşülmüştür.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı

anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2015 yılı " İşgücü Piyasası Araştırması " hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem İl Müdürlüğü ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu çalışma kapsamında işverenlerle görüşen İş ve Meslek Danışmanları kurum hizmetleri hakkında detaylı bilgi vermişlerdir. Verilen bu bilgiler kapsamında işbaşı eğitim programından faydalanan işyeri sayısı oldukça artmıştır.

Bu vesileyle İşgücü Piyasası Araştırması'nın tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Mehmet Salih SERÇE
Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER v
TABLOLAR LİSTESİ vi
GRAFİKLER LİSTESİ viii
KISALTMALAR ix
YÖNETİCİ ÖZETİ 10
GİRİŞ 12
BİRİNCİ BÖLÜM 15
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 15
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 15
İŞKUR GÖSTERGELERİ 18
KAYITLI İŞSİZ 18
AÇIK İŞLER 19
İŞE YERLEŞTİRMELER 21
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 23
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 24
İKİNCİ BÖLÜM 26
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 26
AMAÇ VE YÖNTEM 26
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 28
İŞYERİ VERİLERİ 28
AÇIK İŞLER 45
Açık İşlerde Aranan Beceriler 60
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 68
İstihdam Artış/Azalış Beklentisi 84
SONUÇ 92
KAYNAKÇA 94
EKLER 95
Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu 95
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 102
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 104
Ek 4- Ek Tablolar 112
EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri VAN 112

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 16
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı 18
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 21
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı 23
Tablo 5:Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*) 23
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*) 24
Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*) 25
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı 28
Tablo 9: Van'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı 30
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 32
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 34
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları 35
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar 36
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler 37
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı 37
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler 38
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı 39
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler 40
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı 43
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları 46
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları 48
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 49
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 50
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı 51
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 52
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı 53
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 54
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları 55
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları 56
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları 56
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 57
Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 57
Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı.. 58

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı ... 58
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı 59
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı 60
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi..... 64
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi..... 65
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 66
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 66
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi..... 67
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi 67
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi..... 67
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı..... 70
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı..... 71
Tablo 47: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler 73
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*..... 78
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu..... 79
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu..... 80
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu..... 82
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 83
Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları 85
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları..... 86
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları 87
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek..... 88
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler 88
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi..... 90
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi..... 91

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 16
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı 18
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş 19
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme 22
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 31
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı 32
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar 33
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları 40
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı 41
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı 42
Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri 45
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları 47
Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı 49
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı 54
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi 63
Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 69
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı 72
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 74
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri 75
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri* 76
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 81
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu 82
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 83
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri 84

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi-Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında 2013 yılı itibariyle Van ilinde işsizlik oranı yüzde 10,3'tür. Türkiye'de bu oran yüzde 9,7'dir. İlimizde İşgücüne katılım oranı yüzde 46,2 iken Türkiye'de bu oran yüzde 50,8'dir. İlin istihdam oranı yüzde 41,4 ile Türkiye istihdam oranının(yüzde 45,9) altında kalmıştır.

2015 yılı için yapılan İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında ziyaret edilen işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe ve İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Toptan ve perakende Ticaret sektöründe ziyaret edilen işyerleri toplam işyerlerinin yüzde 29'unu oluştururken İnşaat sektörü ziyaret edilen işyerleri toplam işyerlerinin yüzde 26,8'ini oluşturmaktadır. Bu iki sektörü yüzde 12 oranı ile İmalat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerini yüzde 67,8'ini oluşturmaktadır.

İlde en fazla çalışanı olan sektör yüzde 21,3 ile toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Toptan ve perakende ticaret sektörünü, yüzde 21,2 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ve yüzde 11,5 ile İnşaat sektörü izlemektedir. Bu ilk üç sektör ilde çalışanların yarısından fazlasını barındırmaktadır.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece yüzde 14,5'dİr. Geçen yıla kıyasla kadın çalışan sayısının oranı artmıştır. Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörler İdari ve Destek Hizmet faaliyetleri' sektörü,' İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü' ve 'Toptan ve Perakende Ticaret' sektörleridir. İlimizde 'Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor' ve 'Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri' sektörlerinde ise kadın çalışan yoktur.

Çalışan sayısına göre incelendiğinde; erkeklerde Toptan ve perakende ticaret sektörü, kadınlarda İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ilk sırada yer almaktadır. İkinci olarak kadın çalışan sayısının fazla olduğu sektör İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörüdür. Erkeklerde ise ikinci sırada İdari ve destek hizmet faaliyetleri Sektörü gelmektedir.

Meslek gruplarına göre incelendiğinde ilde çalışanların yüzde23,8'ini Hizmet Ve Satış Elemanları, yüzde 22,9'unu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda çalışanlar ve yüzde 12,6'sını Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında çalışanlar oluşturmaktadır. Meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı da farklılık göstermektedir. Van ilinde toplam çalışanların yüzde 14,5 'ini kadınlar oluşturmaktadır. Bu oran yüzde 38 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. Profesyonel Meslek Mensupları işinde çalışanların yüzde 36,3'ü, Büro Hizmetlerinde çalışanların yüzde 27,5'i ve Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarının yüzde 17,2'si kadındır.

İlimizde araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş Toptan ve perakende ticaret sektörleridir. Açık işlerin yüzde 36,9'u 'Toptan ve Perakende Ticaret' ',yüzde 34,9'u 'İmalat' ve yüzde 12,1'i 'Ulaştırma ve Depolama' sektöründedir. 'Madencilik ve Taş Ocakçılığı', 'Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı', 'Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, 'İnşaat', 'Finans ve Sigorta Faaliyetleri', 'Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler', 'İdari ve destek hizmet faaliyetleri', ' İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri",' Diğer hizmet faaliyetleri', 'Gayrimenkul Faaliyetleri' ile 'Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektörlerinde ise hiç açık iş bulunmamaktadır. İlde açık iş oranı yüzde 0,3 olarak tespit edilmiş ve bu oran yüzde 1,7 olan Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. İlde ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu yüzde 29,4 ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu olmuştur. Bu ana meslek grubunu %16,9 ile Hizmet ve satış elemanları ve yüzde 14,9 ile de Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar takip etmektedir.

Meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek Dikiş makinesi operatörü-kumaş mesleğidir. Açık işlerin yüzde 15,9'unu bu meslek oluşturmaktadır. Dikiş makinesi operatörü-kumaş mesleğini yüzde 10,2 oranlarıyla Ön muhasebeci mesleği ve yüzde 6,3 oranıyla Beden işçisi (genel) mesleği takip etmektedir. En çok talep edilen meslekler sıralamasında geriye kalan ilk yedi meslek ise şöyledir; Tır-çekici şoförü, Kasiyer, Pazarlamacı, Aşçı, Servis elemanı (garson) yardımcısı, Elektrik ark kaynakçısı (makine ile) ve Sağlık Sekreter meslekleridir.

İlde işverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine (yüzde 38,9) fark etmez cevabını vermiştir. Fark etmez eğitim düzeyini yüzde 31,7 ile Lise altı ve bunu da yüzde 11,7 ile genel lise eğitim düzeyi takip etmektedir.

Temininde en çok güçlük çekilen meslek Pazarlamacıdır. Temininde güçlük çekilen mesleklerin %8,1'ini Pazarlamacı mesleği oluşturmaktadır. Bu mesleği yüzde 7,7 ile Satış Danışmanı mesleği takip etmektedir. Temininde zorluk çekilen meslekler sıralamasında ilk onda yer alan diğer meslekler: Aşçı, Ön Muhasebeci, Makineci (Dikiş), Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Direksiyon Eğitmeni, Tır-Çekici Şoförü ve Ağır Kamyon Şoförü meslekleri oluşturmaktadır.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa vadede çıkartmayı planladıkları eleman sayısı almayı planladıkları eleman sayısından azdır. 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle yüzde +3,7 Net İstihdam Değişimi beklenmektedir. Net istihdam değişim oranı (NİDO) geçen yıl yüzde 4,9 iken bu yıl için yüzde 3,7 olarak hesaplanmıştır. Net istihdam değişiminde lokomotif olan sektör Diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür. En fazla çalışanı olan birinci sektör konumundaki Toptan ve perakende ticaret sektöründeki istihdam değişimi Diğer hizmet faaliyetleri sektörünün altında kalmıştır.

İldeki net istihdam artışının sektörel dağılımı incelendiğinde yüzde 15,6 Net İstihdam Değişim Oranı ile Diğer hizmet faaliyetleri sektörünü yüzde 7,6'lık oranıyla Madencilik ve taş ocakçılığı ve

yüzde 6,6'lık oranla İnşaat sektörleri izlemektedir. Ancak sayısal olarak bakıldığında en çok elaman artışının beklendiği ilk üç sektör: İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret Ve İmalat sektörleridir. Bilgi ve İletişim ile Eğitim sektörlerinin ise Net İstihdam Değişim Oranının negatif çıkması dikkat çekmektedir. Bilgi ve İletişim sektörü için NİDO yüzde -0,4, Eğitim sektörü için NİDO yüzde -2,0 olarak hesaplanmıştır.

GİRİŞ

Van ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Van ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü

analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarını analiz ederek Van işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TRB2** olarak sınıflandırılan iller Van, Bitlis, Muş ve Hakkari'dir.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Van ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Van iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Van ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri[1]

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2008	39,1%	13%	34%
2009	41,6%	15,6%	35,1%
2010	45%	17,2%	37,3%
2011	48,1%	12,6%	42%
2012	47%	7,8%	43,4%
2013	46,2%	10,3%	41,4%

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

İstihdam oranına bakarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirmek mümkün değildir. İstihdam oranlarının ülke ekonomisi ile ilişkilendirilmesinde çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

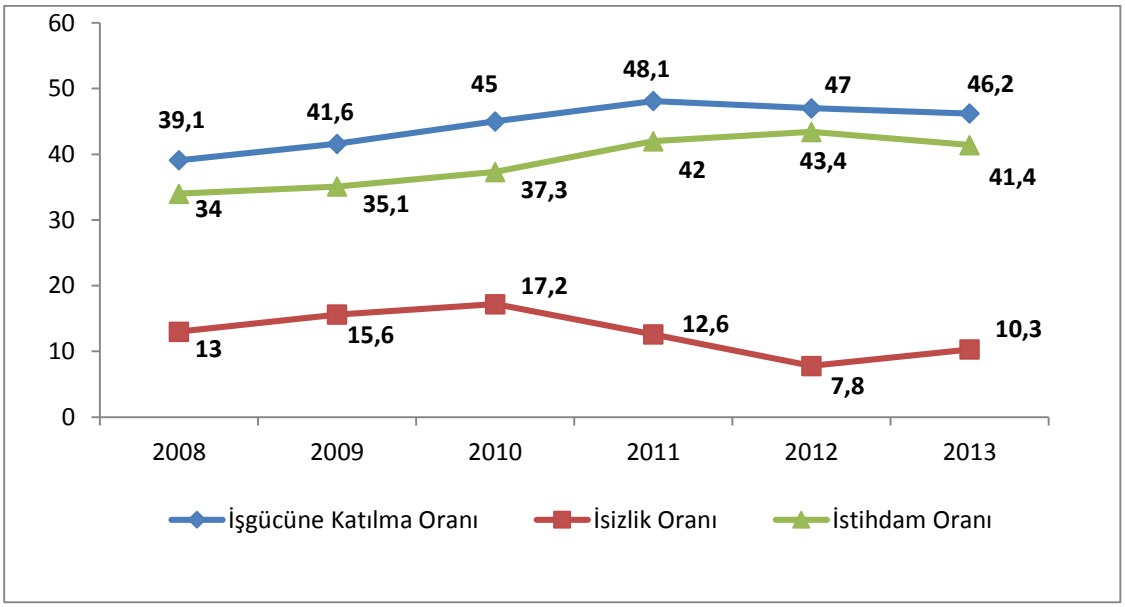

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılım oranı 2008 yılından 2011 yılına kadar artış göstermiş olup, 2011-2013 yılları arasında ise azalmıştır. Bu oran; ekonomik olarak aktif olan yani

[1] TÜİK'in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusta değişkenlik göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranında ise 2008-2012 yıllarında artış izlenirken, 2012-2013 yılları arasında azalış olduğu görülmektedir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişememesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranında bazı yıllarda bir önceki yıla göre azalış olmuşsa da genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Van ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarının artmadığı söylenebilir. Grafikte açıkça görüldüğü üzere ilimizdeki işsizlik oranı 2010 yılından itibaren ciddi bir azalma göstermiş ancak 2012 yılından sonra tekrar yükselişe geçmiştir. 2011 yılında yaşanan yıkıcı depremlerin etkisiyle işgücüne dahil olan nüfusta meydana gelen ciddi azalmanın işsizlik oranı hesaplarını kayda değer bir biçimde etkilediği varsayılmaktadır. Ayrıca özellikle 2011 depreminden sonra binlerce kişinin TYP (o dönemki adıyla TYÇP) uygulamaları kapsamında çoğunlukla İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda ve muhtelif kamu kurum/kuruluşlarında istihdam edilmesinin de bu durumun gerekçesi olduğu düşünülmektedir. TYP kapsamında istihdam edilen kişilerin önemli bir bölümünün mal ya da hizmet üretimine hiçbir katkısı olmadığı ve gizli işsiz konumunda bulundukları düşünüldüğünde popülist istihdam politikalarının işgücü piyasasına verdiği/vereceği zararlar daha net bir biçimde görülecektir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olan işgücüne dair oldukça ayrıntılı istatistikler içermektedir.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca kişinin profili herhangi bir işlem görmezse sistem tarafından "aktif iş arayan" konumundan "pasif iş arayan" konumuna geçirilir. Grafik 2'de yıllar itibariyle Van ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

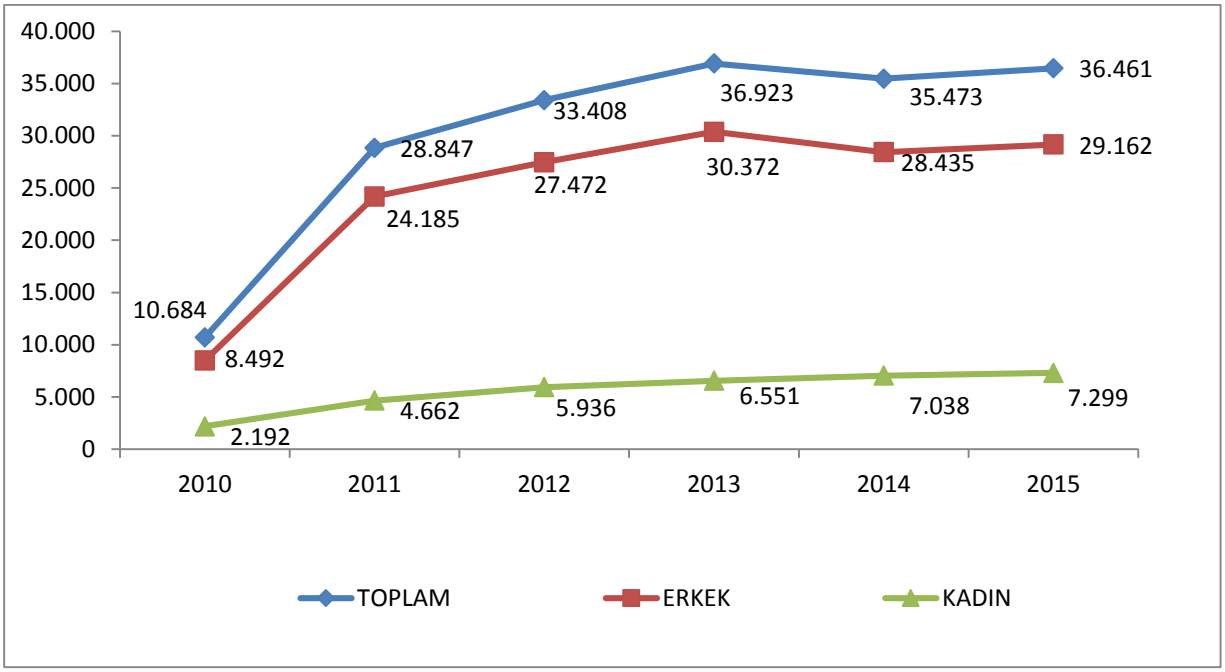

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Van ilinde 10 bin 684 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bu sayı iki kattan fazla artarak 36 bin 461'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükselişi özellikle 2011 depremi sonrasında TYP kapsamında çalışmak maksadıyla kuruma müracaat eden iş arayanlara ve ilk defa 2012 yılında kuruma atanan İş ve Meslek Danışmanlarının gerçekleştirdiği faaliyetler sonrası İŞKUR'un tanınırlığının artmasıyla birlikte işgücü piyasasında aktif bir oyuncu haline gelmesine bağlayabiliriz. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2014 yılında bir düşüş yaşanmış, sonraki yılda ise artış yine devam etmiştir. Kadınlarda ise 2010 yılında 2 bin 192 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık üç katına çıkmış ve 7 bin 299 kişi olmuştur. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak

istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Kayıtlı İşsiz**
Beden İşçisi (Genel)	11.442
Beden İşçisi (Temizlik)	1.191
Büro Memuru (Genel)	1.162
Temizlik Görevlisi	885
Şoför-Yük Taşıma	860
Büro İşçisi	800
Beden İşçisi (İnşaat)	745
Şoför (Yolcu Taşıma)	711
Ağır Kamyon Şoförü	686
Satış Danışmanı	588
Diğer Meslekler	17.391
Toplam	36.461

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 36 bin 461'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında Büro Memuru, Temizlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Büro İşçisi Ve Beden İşçisi (İnşaat) mesleklerinin sıralandığı görülmektedir. Tabloda yer alan nitelik gerektirmeyen mesleklerin daha çok sezonluk inşaat işi yapılan firmalarda icra edildiği ve en çok bu sektörde iş arayan ve işveren bulunduğundan kayıtlı işsizler nitelik gerektirmeyen meslekler yönünde ağırlık kazanmıştır.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği "Toplum Yararına Programlar" (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 2 bin 94 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmıştır ancak 2012 yılından sonra açık iş sayısında ciddi bir azalma olduğu görülmektedir. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı bin 817 olarak gerçekleşmiştir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a daha fazla iletmeye başlamışlardır. 2012 yılından

sonraki süreçte kuruma intikal eden açık iş sayısında büyük bir azalma olduğu görülmektedir. Bu durumun; artan sermaye göçü, ilde mevcut genel ekonomik darboğaz, bazı işverenlerin İŞKUR aracılığıyla aradığı niteliklerde personeli bulmakta güçlük çekmesi ve kurum aracılığı ile personel aramaktan vazgeçmesi gibi olumsuzluklardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

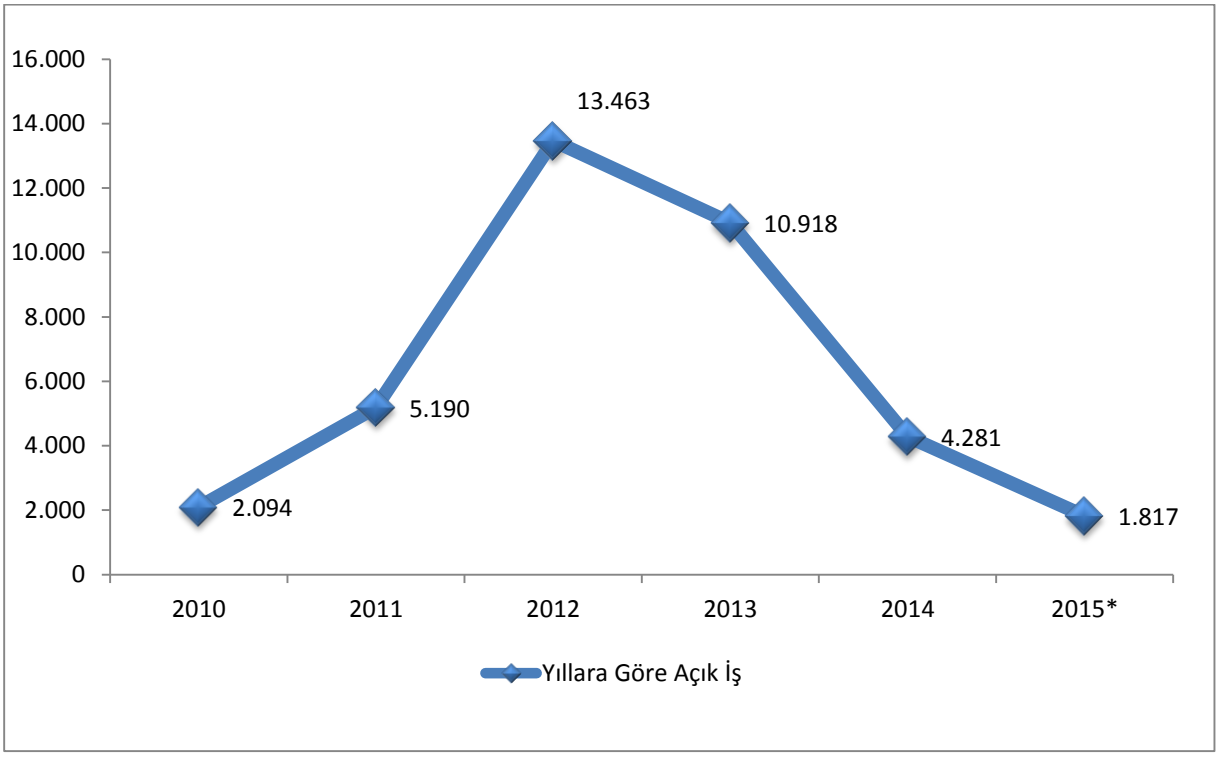

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde ilk iki sırayı kayıtlı işsizler de olduğu gibi nitelik gerektirmeyen mesleklerden Temizlik Görevlisi ile Beden İşçisi (Genel) almış ve bu meslekleri sırasıyla Zabıta Memuru, Satış Danışmanı, Garson (Servis Elemanı), Dokuma Konfeksiyon Makineci, Makineci (Dikiş), Ön Muhasebeci, Bilgisayar Ağ Sistemleri ve Yönlendirme Elemanı, Paketleme İşçisi (Gıda) ve son olarak Diğer Meslekler izlemiştir.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**Açık İş**
Temizlik Görevlisi	231
Beden İşçisi (Genel)	173
Zabıta Memuru	100
Satış Danışmanı	90
Garson (Servis Elemanı)	77
Dokuma Konfeksiyon Makineci	73
Makineci (Dikiş)	66
Ön Muhasebeci	45
Bilgisayar Ağ Sistemleri Ve Yönlendirme Elemanı	45
Paketleme İşçisi (Gıda)	44
Diğer Meslekler	873
Toplam	**1.817**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 305 olan işe yerleştirme sayısı yaklaşık 9 katına çıkmış ve 2012 yılında 12 bin 188 olmuştur. 2014 yılında ise büyük bir düşüşle 2 bin 349 olarak gerçekleşmiştir. Kurum aracılığı ile işe yerleştirmelerde görülen büyük artışın özellikle 2011 yılında meydana gelen depremler sonrası Toplum Yararına Programlar (TYP) kapsamında binlerce kişinin çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Öte yandan TYP'lerin işe yerleştirme verilerinde kullanılmamaya başlanmasından sonraki süreçte aksi yönde bir değişim meydana gelmiştir. Bununla birlikte işgücü piyasasında yaşanan ekonomik durgunluğun da işe yerleştirme sayılarındaki azalmanın en önemli sebeplerinden biri olduğu kanaati hâkimdir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 894 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

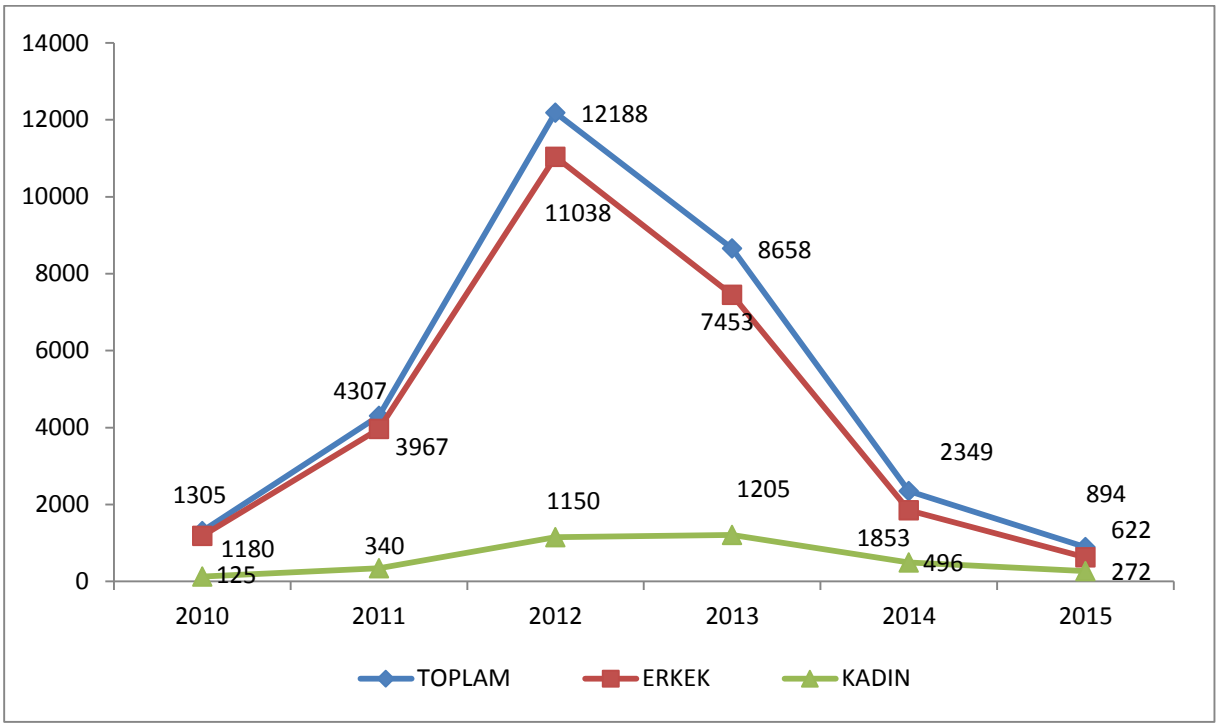

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Satış Danışmanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Ambulans Sürücüsü, Garson (Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi (Silahlı), Paketleme İşçisi (Gıda), Büro İşçisi, Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında genellikle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerin mesleklere göre dağılımında da kendisini göstermektedir.

Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	**İşe Yerleştirme**
Temizlik Görevlisi	211
Beden İşçisi (Genel)	119
Satış Danışmanı	57
Dokuma Konfeksiyon Makineci	48
Ambulans Sürücüsü	40
Garson (Servis Elemanı)	39
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	25
Paketleme İşçisi (Gıda)	25
Büro İşçisi	18
Beden İşçisi (İnşaat)	16
Diğer Meslekler	296
Toplam	**894**

Kaynak: İŞKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 538 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 2875 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 4 bin 238 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 438 İEP düzenlenmiş olup 733 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 87 adet kurs düzenlenmiş olup bin 817 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015	87	1.817	438	733	13	325	538	2.875	25	4.238
2014	108	1.997	583	972	12	384	703	3.353	58	9.884
2013	36	748	411	810	6	178	453	1.736	85	16.483
2012	34	673	101	258			135	931	74	15.154
2011	44	1.039	25	80	8	200	77	1.319	55	6.176
2010	60	1.350	2	17	6	150	68	1.517	22	504

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Van ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 4 bin 751 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden bin 841'i işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015	4.751	1.841
2014	9.546	6.014
2013	4.051	2.327
2012	3.618	1.656
2011	2.020	1.626
2010	1.124	820

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişiklikle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	429
Beden İşçisi (Temizlik)	58
Şoför-Yük Taşıma	48
Büro Memuru (Genel)	45
Temizlik Görevlisi	36
Ağır Kamyon Şoförü	34
Aşçı	27
Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)	27
Beden İşçisi (İnşaat)	25
Ön Muhasebeci	23
Minibüs Şoförü	23

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132 bin 034 işyerine yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" 2 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Van ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Van ilinde 1078 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 22 bin 575 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Van ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 1078 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörden işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	313
İnşaat	289
İmalat	129
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	61
Ulaştırma ve depolama	60
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	58
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	50
Eğitim	35
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25
Diğer hizmet faaliyetleri	18
Madencilik ve taş ocakçılığı	10
Bilgi ve iletişim	10
Finans ve sigorta faaliyetleri	7
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3
Gayrimenkul faaliyetleri	3
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2
Genel Toplam	**1.078**

Kaynak: İPA 2015

Van ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 3 işyerinden biri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile İnşaat (yüzde 26,8) ile İmalat (yüzde 12) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yaklaşık yüzde 70'ini oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Van ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarıdan fazlasında İmalat sektörü ilk sırada yer alırken Van'da İmalat sektörü üçüncü sıradadır.

Van ilinde en az işyeri Kültür, Sanat, Eğlence ve Spor Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerindedir. Türkiye genelinde ise en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

İmalat sektöründeki farklılık dışında Türkiye genelindeki işyerlerinin dağılımı ile Van ilinin sektörel dağılımı ile benzerlik göstermektedir.

Van ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 22 bin 575 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 77,6'sı erkek, yüzde 22,4'ü kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Van ilinde çalışan kadınların oranı Türkiye ortalamasına yakındır. Fakat Van'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Bölgede kadınların toplam çalışanlar arasında düşük olmasının sebebi kültürel farklılıkların bölgede yoğun olarak yaşanmasından kaynaklanmaktadır.

Van ilinde en fazla çalışanın bulunduğu Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörlerinde çalışanlar içerisinde kadın oranı Türkiye genelinde bu sektörlerde çalışan kadın oranlarının gerisindedir. Türkiye genelinde Eğitim ve Sağlık sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır. Bu iki sektörde çalışanların toplam çalışanlar içerisindeki oranı yüzde 10'un üzerindedir. Van'da ise bu iki sektörde çalışan kadın sayısı erkek sayısından az olmasına rağmen toplam çalışanlar içerisindeki payı yüksek olup yüzde 34 civarındadır.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Van ilinde bütün sektörlerde çalışan erkek sayısı daha fazladır.

Van'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir.

Tablo 9: Van'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	4.347	472	4.818
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3.901	893	4.793
İnşaat	2.506	97	2.603
İmalat	2.259	167	2.426
Ulaştırma ve depolama	1.877	129	2.005
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	835	799	1.634
Eğitim	964	311	1.275
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	980	151	1.131
Diğer hizmet faaliyetleri	598	161	759
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	301	18	319
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	270	26	297
Bilgi ve iletişim	201	23	224
Finans ve sigorta faaliyetleri	79	31	110
Madencilik ve taş ocakçılığı	84	3	88
Gayrimenkul faaliyetleri	38	2	40
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33	0	33
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	19	0	19
Genel Toplam	19.292	3.283	22.575

Kaynak: İPA 2015.

Van'da en fazla çalışan Toptan ve Perakende Ticaret, idari ve destek hizmet faaliyetleri ile İnşaat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 54'ü bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 68'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 14 puanlık bir düşüş söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörlerin sıralaması aynı iken kadınlarda en fazla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri daha sonra sırası ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörlerindedir. Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde kadın çalışan hiç bulunmamaktadır.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

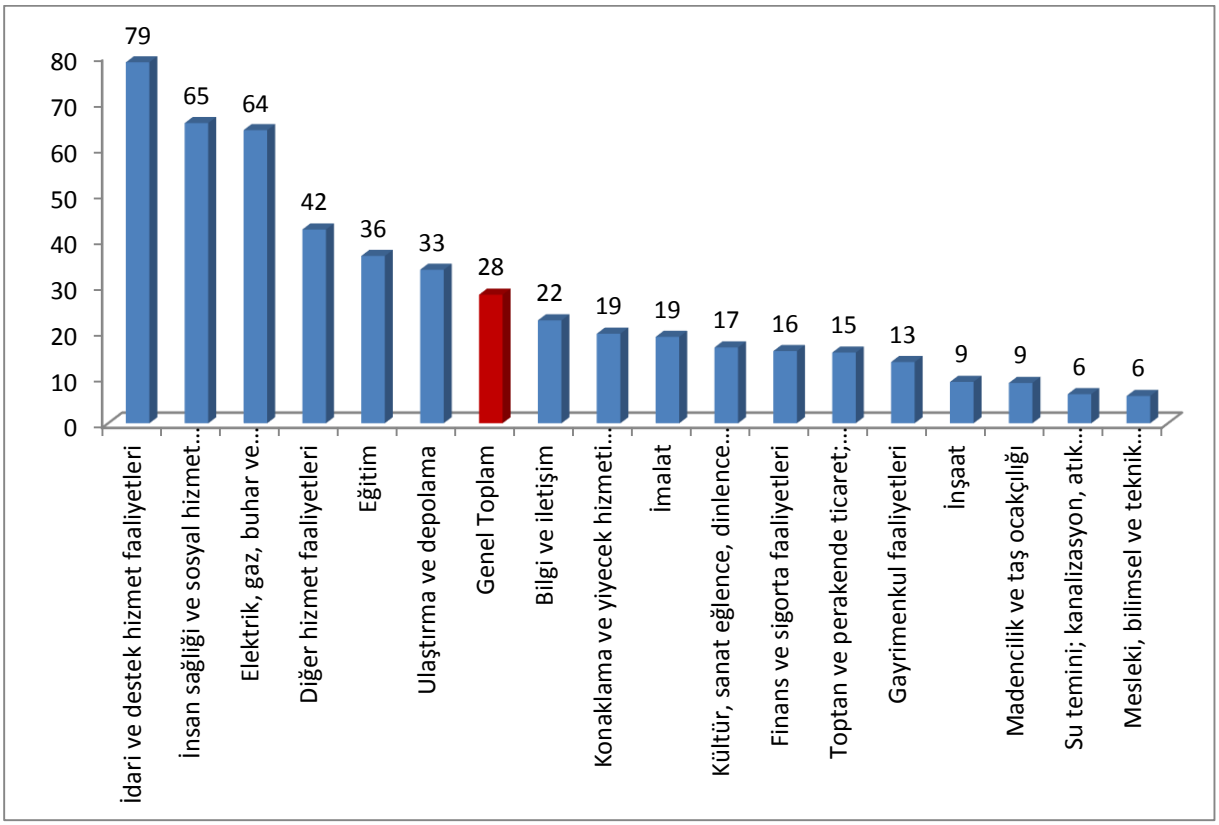

Kaynak: İPA 2015

Van ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 28'dir. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Van'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Van'da ise en çok çalışanı olan İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü ortalamanın üzerinde olup, İmalat, İnşaat ve Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ortalamanın altındadır. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Van'da bu sayı 19'dur. Van'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler İdari ve Destek Hizmet faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve Ulaştırma ve Depolama sektörleridir. Van'da ilk sırada yer alan İdari ve Destek Hizmet faaliyetleri Türkiye genelinde de ortalama üzerindedir.

Van ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yaklaşık üçte biri 5-9 yıl süredir faaliyet gösteren işyerleridir. Daha sonra ise daha 5 yılını doldurmamış yeni işyerleri gelmektedir. İşyerlerinin yüzde 50'sinden fazlası bu iki gruba aittir.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

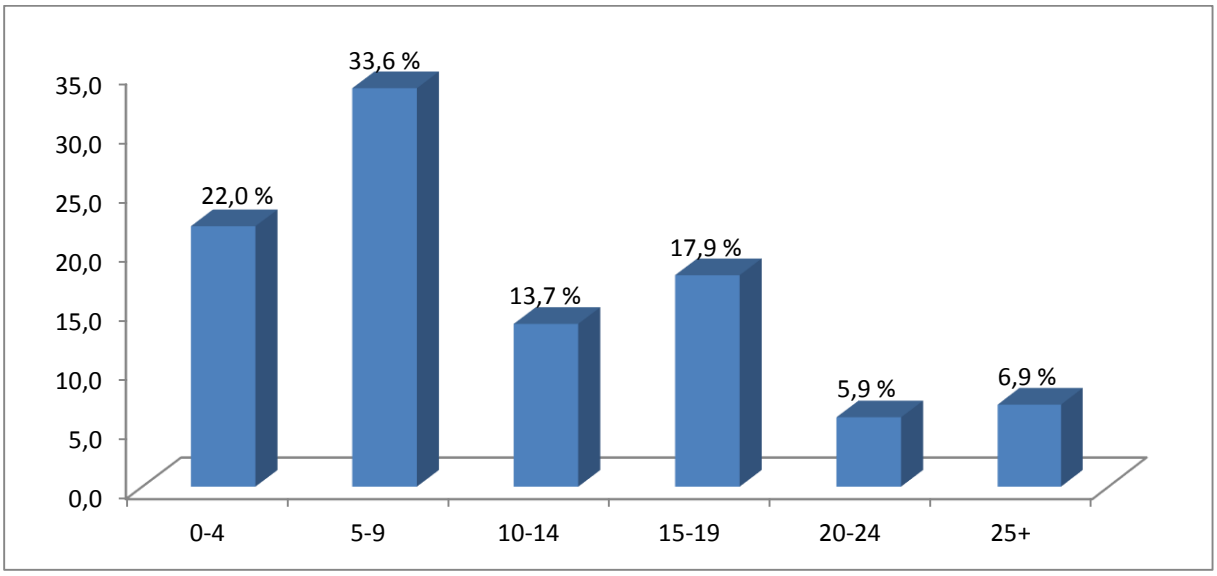

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. . Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Van ilindeki işyerlerinin yaş grupları farklılık göstermektedir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Hizmet ve Satış Elemanlarındadır. Çalışanların yüzde 24'ü bu meslek grubundadır. İşyeri sayılarının en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olması bu meslek grubunu ön plana çıkarmıştır. Türkiye genelinde bu meslek grubu dördüncü sıradadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	10+		
Meslek Grubu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Hizmet Ve Satış Elemanları	4.570	802	5.372
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.400	774	5.174
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	2.770	71	2.841
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.893	394	2.287
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2.164	14	2.179
Profesyonel Meslek Mensupları	1.208	688	1.896
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.258	476	1.734
Yöneticiler	1.020	62	1.082
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	10	0	10
Genel Toplam	**19.292**	**3.283**	**22.575**

Kaynak: İPA 2015

Van ilinde çalışanların yüzde 23'ü Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Van'da erkeklerin yüzde 22,8'i, kadınların ise 23,6'sı nitelik gerektirmeyen işlerde çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Van'da kadınların yüzde 20,9'u, erkeklerin ise yüzde 6,2'si bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Van'da erkek ve kadınlarda en fazla Hizmet ve Satış Elemanları ile Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

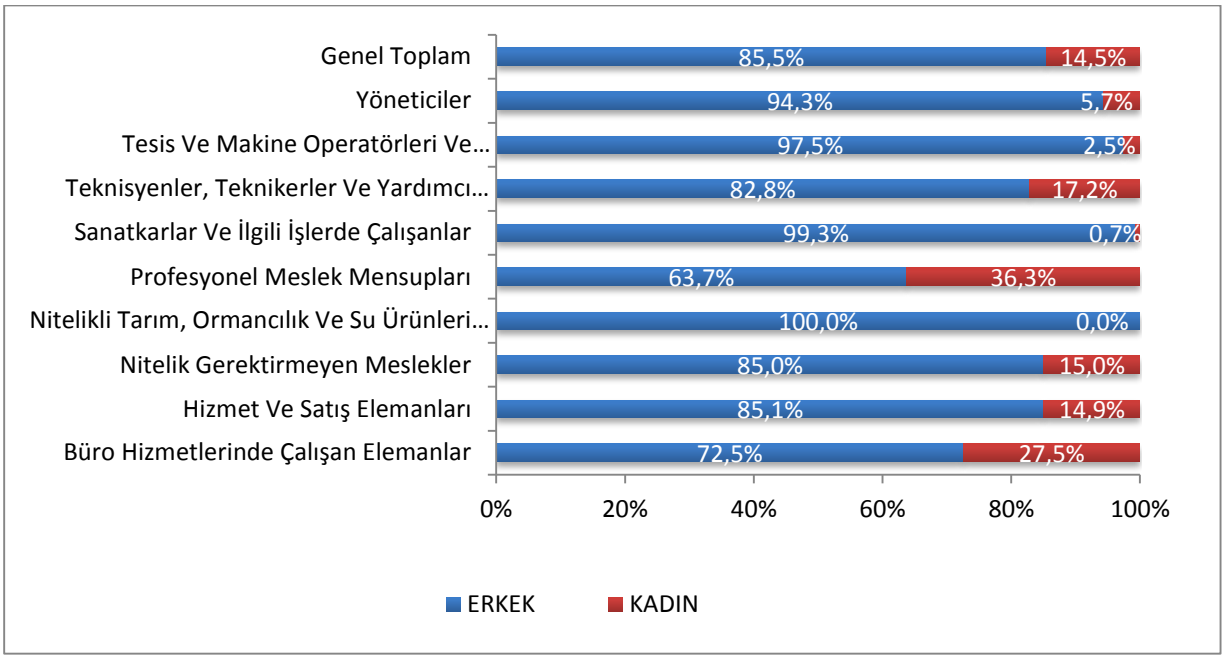

Kaynak: İPA 2015

Van ilinde bütün sektörlerde erkek sayısı aynı meslek grubunda çalışan kadın sayısından daha fazladır. Türkiye genelinde de kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Van ilinde Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda çalışanların tamamının erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Van'da kadınların özellikle Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışma oranının yüksek olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	**Kadın**	**Toplam**
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Satış Danışmanı	Hemşire	Satış Danışmanı
Şoför-Yük Taşıma	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Şoför-Yük Taşıma
Şoför (Yolcu Taşıma)	Sekreter	Yönetici (İş Hizmetleri)
Yönetici (İş Hizmetleri)	Hasta Danışmanı	Şoför (Yolcu Taşıma)
Beden İşçisi (İnşaat)	Kasiyer	Ön Muhasebeci
Pazarlamacı	Aşçı	Aşçı
Ön Muhasebeci	Satış Danışmanı	Beden İşçisi (İnşaat)
Garson (Servis Elemanı)	Tıbbi Sekreter	Pazarlamacı

Kaynak: İPA 2015

Van ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk üç sırada Temizlik Görevlisi Güvenlik Görevlisi ve Satış Danışmanı meslekleri görülmektedir. Nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanların ağırlığı kendini göstermiştir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre nispeten daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Van ilinde yüzde 53,4'tür. Van Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Van'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her iki işyerinden birine hizmet sunma imkanı bulmuştur. Türkiye geneline göre alanında daha geniş kitlelere hizmet sunmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Madencilik ve taş ocakçılığı	22,2%	0,4%
İmalat	63,3%	14,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	80,0%	0,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%
İnşaat	34,2%	17,2%
Toptan ve perakende ticaret	62,6%	34,0%
Ulaştırma ve depolama	56,3%	5,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	68,6%	6,9%
Bilgi ve iletişim	60,0%	1,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	85,7%	1,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	33,3%	0,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	34,1%	3,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	58,2%	6,2%
Eğitim	71,4%	4,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	75,0%	3,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	55,6%	1,7%
Genel Toplam	**53,4%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan sektörler Finans ve Sigorta faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme üretimi ve Dağıtımı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor ile Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörlerindeki işyerlerinden hiçbiri İŞKUR hizmetlerinden yararlanmamıştır. İnşaat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranları oldukça düşüktür. İşyeri sayılarının en yüksek olduğu sektörlerde Toptan ve perakende ticaret; İnşaat ve İmalat sektörlerinde de İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı oldukça yüksektir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı Van ilindeki işyerleri için Türkiye genelinden yüksek olsa da sektörel olarak hizmet planlaması ile oranı düşük olan sektörlerdeki oranlar daha da arttırılmalıdır.

Van ilinde işyerlerinin yüzde 3,7'si part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 9'dur. Van'da part-time çalışanı olan işyeri oranı Türkiye ortalamasına göre düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam
Bilgi ve iletişim	40,0%	19	148	167
Eğitim	20,0%	160	388	548
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12,3%	222	264	486
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9,3%	26	66	91
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,5%	7	10	17
Toptan ve perakende ticaret	3,1%	44	197	241
İmalat	2,4%	5	234	239
Ulaştırma ve depolama	1,8%	10	201	211
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1,8%	0	16	16
İnşaat	1,2%	1	55	56
Genel Toplam	**3,7%**	**493**	**1579**	**2072**

Kaynak: İPA 2015

Van'da araştırma kapsamına giren 17 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 10 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı Eğitim sektöründedir. İşyeri sayısı en fazla olan sektör olan Toptan ve Perakende Ticaret sektörü part-time çalışanı olan işyerleri arasında üçüncü sıradadır. Ancak daha sağlıklı bir analiz için sektör içerisinde part-time çalışanı olan işyerlerine bakmak daha doğru olacaktır. Bilgi ve İletişim sektöründeki yaklaşık her iki işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Eğitim sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 20'dir. Türkiye genelinde en yüksek orana sahip olan Sağlık sektörü Van ilinde üçüncü sıradadır.

Van ilinde çalışanların yüzde 9'u part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8'dir. Van ilindeki part-time çalışma oranı Türkiye ortalamasının oldukça altındadır.

Van'da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 23,8'i kadındır. Part-time çalışma yapılan yerlerde kadın istihdamının part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Van'da part-time çalışmanın kadın istihdamı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. Aynı durum Türkiye genelinde de söz konusudur. Part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39'u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14'te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	**Erkek**	**Toplam**
Tıbbi Sekreter	Şoför (Yolcu Taşıma)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Temizlik Görevlisi (Hastane)	Diğer Telefon Ve Telgraf Tesisatçıları	Tıbbi Sekreter
Diğer Öğretmenler	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi (Hastane)	Temizlik Görevlisi (Hastane)
Tıbbi Laboratuvar Teknikeri	Otobüs Muavini	Diğer Telefon Ve Telgraf Tesisatçıları
Tıbbi Sekreter-Poliklinik	Satış Danışmanı	Diğer Öğretmenler
Ebe	Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı
Türkçe Öğretmeni	İmal İşçisi	Otobüs Muavini
Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	Diğer Öğretmenler	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı	Tıbbi Sekreter	İmal İşçisi

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Şoför (Yolcu Taşıma), Tıbbi Sekreter, Temizlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi (Hastane) olmuştur.

Van ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 11,9'u vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Van ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı Türkiye ortalamasının altındadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	33,3%	0	15	15
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	29,0%	374	424	798
İmalat	20,6%	83	742	825
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	20,4%	38	211	248
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	20,0%	162	897	1.059
Diğer hizmet faaliyetleri	16,7%	85	409	494
Toptan ve perakende ticaret	14,3%	134	753	887
Madencilik ve taş ocakçılığı	11,1%	0	9	9
Ulaştırma ve depolama	10,9%	44	1.000	1.043
Bilgi ve iletişim	10,0%	6	21	27
Eğitim	5,7%	34	42	76
İnşaat	4,0%	8	220	228
Genel Toplam	**11,9%**	**968**	**4.742**	**5.710**

Kaynak: İPA 2015

Van iline sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma yüzde 33,3 oranla en fazla Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla; yüzde 29 oran ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet faaliyetleri ve

yüzde 20,6 oranla İmalat sektörü takip etmektedir. Türkiye genelinde ise sektörel olarak en yüksek oran yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor sektörlerinde Van ilinde vardiyalı çalışma yapılmamaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Van ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe çalışanların tamamı erkeklerden oluşurken, Türkiye'de bu oran daha düşüktür.

Van ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 16,9'u kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 29,5'i vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Van ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Tıbbi Sekreter	Şoför (Yolcu Taşıma)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Hamal	Hamal
Diğer Yardımcı Sağlık Personeli	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Kasiyer	Beden İşçisi (Temizlik)	Beden İşçisi (Temizlik)
Temizlik Görevlisi (Hastane)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Otobüs Muavini	Satış Danışmanı
Hemşire	Otobüs Kaptanı (Şoförü)	Otobüs Muavini
Satış Danışmanı	Satış Danışmanı	Otobüs Kaptanı (Şoförü)
Aşçı	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Temizlik Görevlisi, Tıbbi Sekreter ile Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi almaktadır. Türkiye'de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Van ilinde erkeklerde Temizlik Görevlisi, Şoför (Yolcu Taşıma) ve Hamal iken, Türkiye'de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Van ilinde hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Temizlik Görevlisi ve Tıbbi Sekreterliğin ilk sıralarda olması dikkat çekicidir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 2,9'u ihracat yapmaktadır. İlde 5 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 4'ü ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4'ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Van'a göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	10,1%	102	576	677
Diğer hizmet faaliyetleri	5,6%	46	14	60
Toptan ve perakende ticaret	3,7%	19	121	141
Ulaştırma ve depolama	3,6%	2	20	22
İnşaat	1,2%	1	18	20
Genel Toplam	**2,9%**	**170**	**749**	**919**

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyeri oranı en yüksek ilk üç sektör karşılaştırıldığında Türkiye ve Van ilinde benzerlik olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye'de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Van ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 10,1 ile İmalat sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 5,6 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 3,7 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer almaktadır. Van ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Mermer İşçisi, Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş gibi meslekler öne çıkmaktadır. İhracat yapan işyerlerinde bu tür mesleklerde de çalışanların olabileceği dikkatten kaçmamalıdır.

Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Paketleme İşçisi (El İle)	Mermer İşçisi	Mermer İşçisi
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	İmal İşçisi	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş
Makineci (Dikiş)	Makine Bakım Ustası	Paketleme İşçisi (El İle)
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	Pazarlamacı	İmal İşçisi
Büro Memuru (Genel)	Yönetici (İş Hizmetleri)	Makineci (Dikiş)
Kumaş Paketleme İşçisi	Merkezi Kumanda Operatörü (Çimento)	Makine Bakım Ustası
Ütücü	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
Aşçı	Karton Ve Mukavva Kutu Kesme Ve Katlama Presi Operatörü	Pazarlamacı
Satış Danışmanı	Hamal	Satış Danışmanı
Sekreter	Ustabaşı/Postabaşı/Formen/Atölye Sorumlusu	Yönetici (İş Hizmetleri)

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Paketleme İşçisi (El İle) , Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş ve Makineci (Dikiş) alırken, erkeklerde ise Mermer İşçisi, İmal İşçisi ve Makine Bakım Ustası olarak sıralanmaktadır. Bir önceki tablodaki en çok ihracat yapılan sektör ve çalışanların cinsiyete göre dağılımı ile bu tabloyu birleştirildiğinde sıralamanın uyumlu olduğu görülmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Van'daki işyerlerinin yüzde 53,4'ü, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

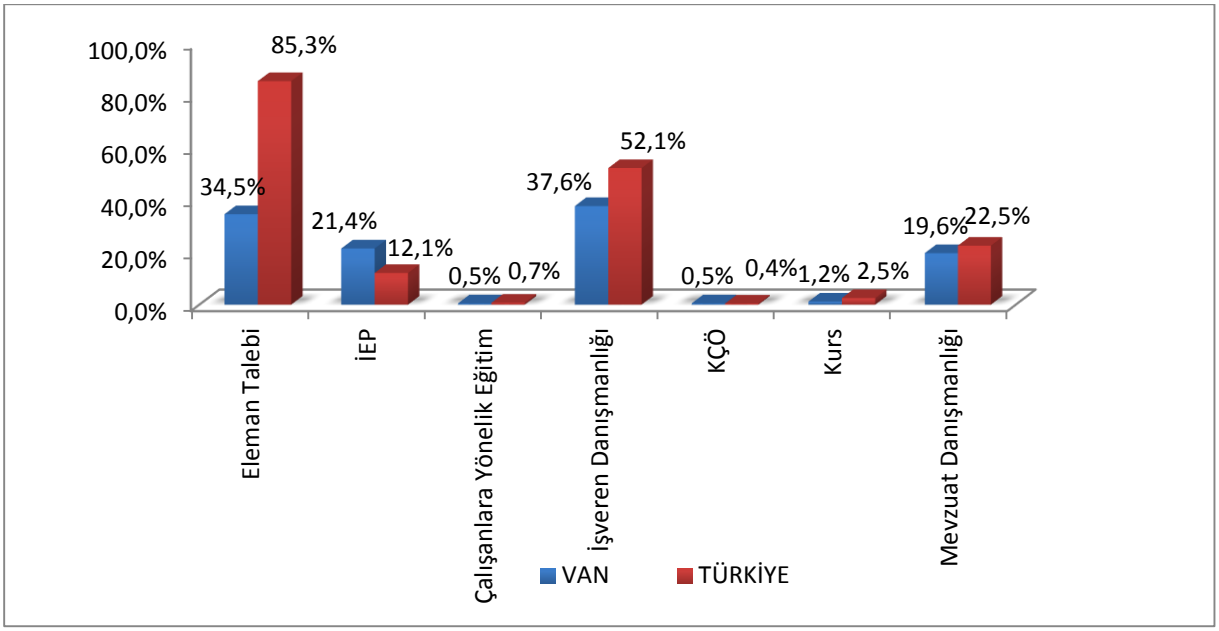

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 37,6 ile en fazla İşveren danışmanlığı hizmeti almışlardır. Bunu sırasıyla yüzde 34,5 ile Eleman Talebi, yüzde 21,4 ile İşbaşı Eğitim Programları, yüzde 19,6 ile Mevzuat Danışmanlığı, yüzde 1,2 oranı ile Kurs Hizmetleri, yüzde 0,5 oranı ile sırasıyla Çalışanlara Yönelik Eğitim ve Kısa Çalışma Ödeneği takip etmiştir. Türkiye genelinde ise birinci sırada Eleman talebi yer alırken, bunu sırasıyla İşveren Danışmanlığı, Mevzuat Danışmanlığı, İşbaşı Eğitim Programı, Kurs Hizmetleri, Çalışanlara Yönelik Eğitim ve Kısa Çalışma Ödeneği takip etmiştir. Van ilinde İşbaşı Eğitim Programları ve Kısa Çalışma Ödeneği Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, Eleman Talebi Türkiye genelinin oldukça altında kalınmıştır.

Van ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Bunu sırasıyla 0-4 yaş, 15-19, 10-14, 20-24 yaş araları ile en son 25 yaş ve üstü olan işyerleri takip etmektedir. Van'da en fazla işyerinin 5-9 yaş arası ve 0-4 yaş arası faaliyet gösteren işyerlerinde olmasına paralel olarak sayısal olarak en fazla İŞKUR'dan hizmet alan işyeri 5-9 yaş arası ile 0-4 yaş arası faaliyet gösteren işyerleri olmuştur.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

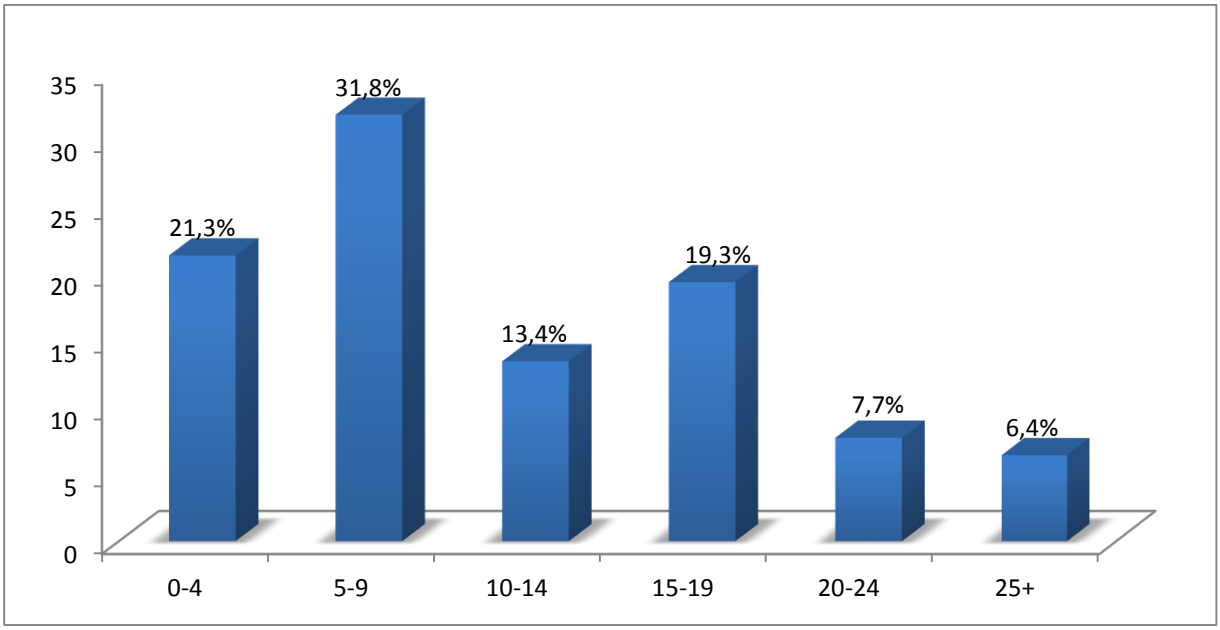

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde bütün 10-14 yaş aralığındaki işyerleri hariç diğer bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla işveren danışmanlığı hizmeti almışlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 yaş arasındaki firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 15-19, 20-24 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci

sırada işveren danışmanlığı, ikinci sırada eleman talebi, üçüncü sırada ise işbaşı eğitim programı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 10-14 yaş arası firmaların İŞKUR'dan aldıkları hizmetler oransal olarak sıralandığında; eleman talebi, işveren danışmanlığı ve işbaşı eğitim programı hizmetleri ilk üç sırayı almaktadır.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

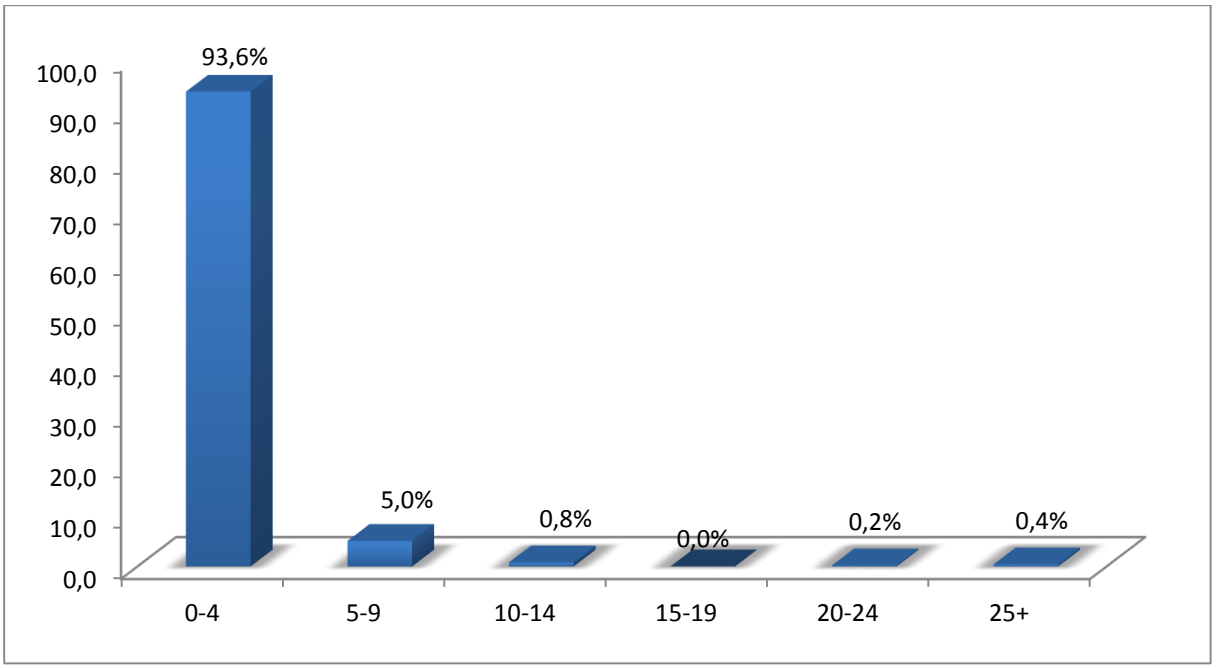

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 93,6'sinin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. 5-9, 10-14 yılları arasında İşkur hizmetlerinden faydalanan işyerleri varken 15-19 yılları İşkur hizmetlerinden faydalanan işyerleri bulunamamıştır. Van ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	KÇÖ	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2
İmalat	2,5%	76,4%	33,2%	73,6%	0,0%	2,5%	39,1%	82
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	75,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	50,0%	4
İnşaat	1,2%	59,2%	18,6%	70,9%	0,0%	0,0%	39,4%	99
Toptan ve perakende ticaret	0,5%	65,2%	50,5%	70,1%	2,2%	1,6%	37,0%	196
Ulaştırma ve depolama	0,0%	54,7%	38,8%	61,2%	0,0%	3,2%	48,5%	34
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	51,4%	32,4%	89,2%	0,0%	2,7%	21,6%	40
Bilgi ve iletişim	0,0%	83,3%	66,7%	100,0%	0,0%	0,0%	50,0%	6
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	100,0%	66,7%	83,3%	0,0%	0,0%	33,3%	6
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	40,0%	53,3%	60,0%	0,0%	0,0%	40,0%	17
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	56,3%	37,5%	68,8%	3,1%	3,1%	28,1%	35
Eğitim	0,0%	84,0%	56,0%	64,0%	0,0%	0,0%	32,0%	25
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5,6%	66,6%	66,6%	66,8%	0,0%	16,5%	44,3%	19
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	66,7%	23,3%	55,0%	0,0%	10,0%	23,3%	10
Genel Toplam	**0,9%**	**64,6%**	**40,1%**	**70,5%**	**0,9%**	**2,2%**	**36,8%**	**576**

KAYNAK: 2015 İPA

Van ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi ile işveren danışmanlığı olmuştur. Sadece sağlık sektöründe işbaşı eğitim programları, işveren danışmanlığı ve eleman talebi ile aynı sırada yer almaktadır. Kısa çalışma ödeneği ve çalışanlara yönelik eğitim en az faydalanılan hizmet türleri olmuştur. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri Diğer hizmet faaliyetleri sektörleri kurs hizmetinden diğer sektörlere göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

Van ilinde part-time çalışanı olan işyerleri, çalışanlara yönelik eğitim ile kısa çalışma ödeneği hizmetlerinden, vardiyalı çalışma yapılan ve ihracat yapan işyerleri ise kısa çalışma ödeneği hizmetinden faydalanmamışlardır. Part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri

ve ihracat yapan işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları benzerlik göstermektedir. Van ilinde part-time çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ve ihracat yapan işyerlerinin en fazla yararlandıkları hizmet eleman talebidir ve bu durum Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir. Van'da eleman talebi hizmetinin ardından işveren danışmanlığı, işbaşı eğitim programı, mevzuat danışmanlığı ve kurs hizmetleri yer alırken, Türkiye genelinde ise Van'dan farklı olarak ikinci sırada işveren danışmanlığı, üçüncü sırada mevzuat danışmanlığı sonrasında sırasıyla işbaşı eğitim programı, kurs, çalışanlara yönelik eğitim ve kısa çalışma ödeneği yer almaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 16Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

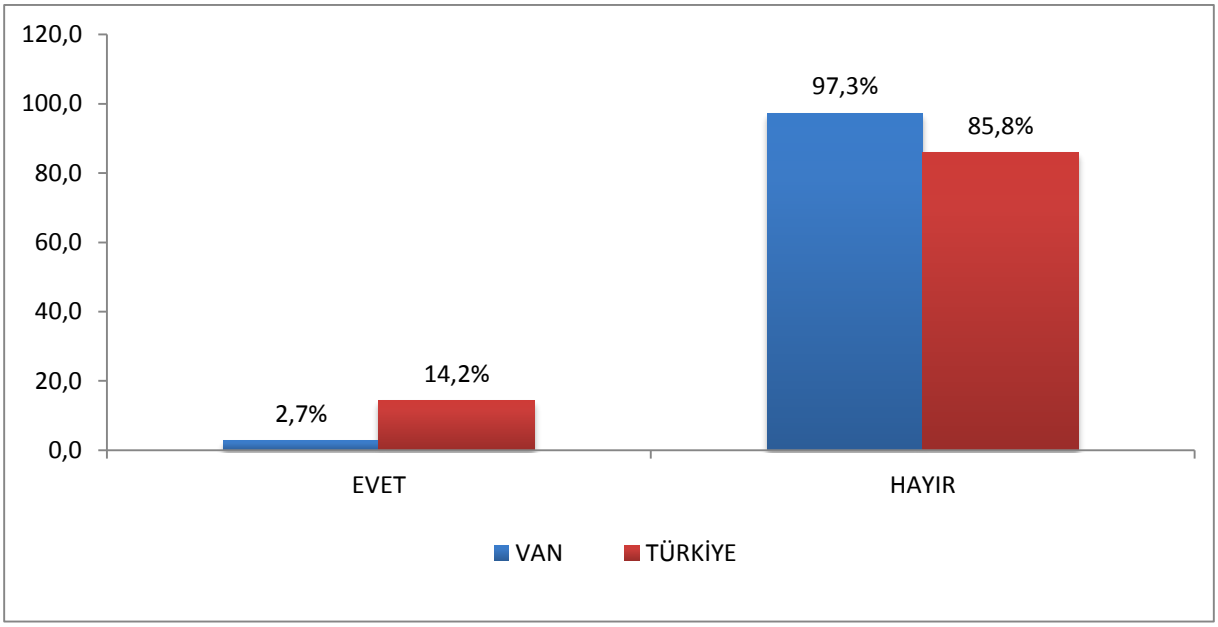

KAYNAK: İPA 2015

Van ilindeki işyerlerinin yüzde 2,7'si açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14,2'dir. Van'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür. Ancak 2014 yılı İşgücü Piyasası Araştırmasında Van ilinde açık işi olan işyeri oranı yüzde 6,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu yıl çalışmanın olduğu dönemde (Mart-Nisan) açık iş sayısında azalış olduğu görülmüştür.

Van ilinde 1049 işyerinde toplam 63 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

	Van			Türkiye	
Sektör	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0,0	0,0%	0,6%	1,0%
İmalat	22	34,9	0,9%	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	0	0,0	0,0%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret	23	36,9	0,5%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	8	12,1	0,4%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	5,1	0,3%	8,8%	2,1%
Bilgi ve iletişim	2	3,2	0,9%	1,0%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0,0	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0	0,0%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	0,0	0,0%	6,1%	1,5%
Eğitim	5	7,9	0,4%	1,1%	0,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0	0,0%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0	0,0%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	63	100%	0,3%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 36,9 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 34,9 ile İmalat sektörü, üçüncü olarak yüzde 12,1 ile Ulaştırma ve depolama sektörü gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Eğitim, Konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri, Bilgi ve iletişim sektörleri izlemiştir. İmalat, Ulaştırma ve Depolama ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 46'sını oluştururken açık işlerin yüzde 80'nin üzerinde paya sahip olmuşlardır. Toptan ve Perakende Ticaret sektörü açık işlerde ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, İnşaat, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Diğer hizmet faali İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı Van ilinden farklılık göstermektedir ve ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Van ilinde açık iş oranı yüzde 0,3 ile Türkiye geneli açık iş oranının altındadır. Van'da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 0,9 ile İmalat, Bilgi ve işlem sektörlerindedir. Bunu yüzde 0,5 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ve yüzde 0,4 ile Ulaştırma ve depolama, Eğitim sektörleri takip etmektedir. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırmanın yapıldığı dönemde mevsim şartlarının henüz iyileşmemesi Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti ile İnşaat sektörlerindeki açık iş oranının beklenenden düşük çıkmasına neden olmuştur. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe özellikle bankaların açık işleri merkezden ilan etmeleri nedeniyle yerelde açık işler tespit edilememiş ve bu sektörde de beklentilerin altında açık iş oranı ortaya çıkmıştır.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12'den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

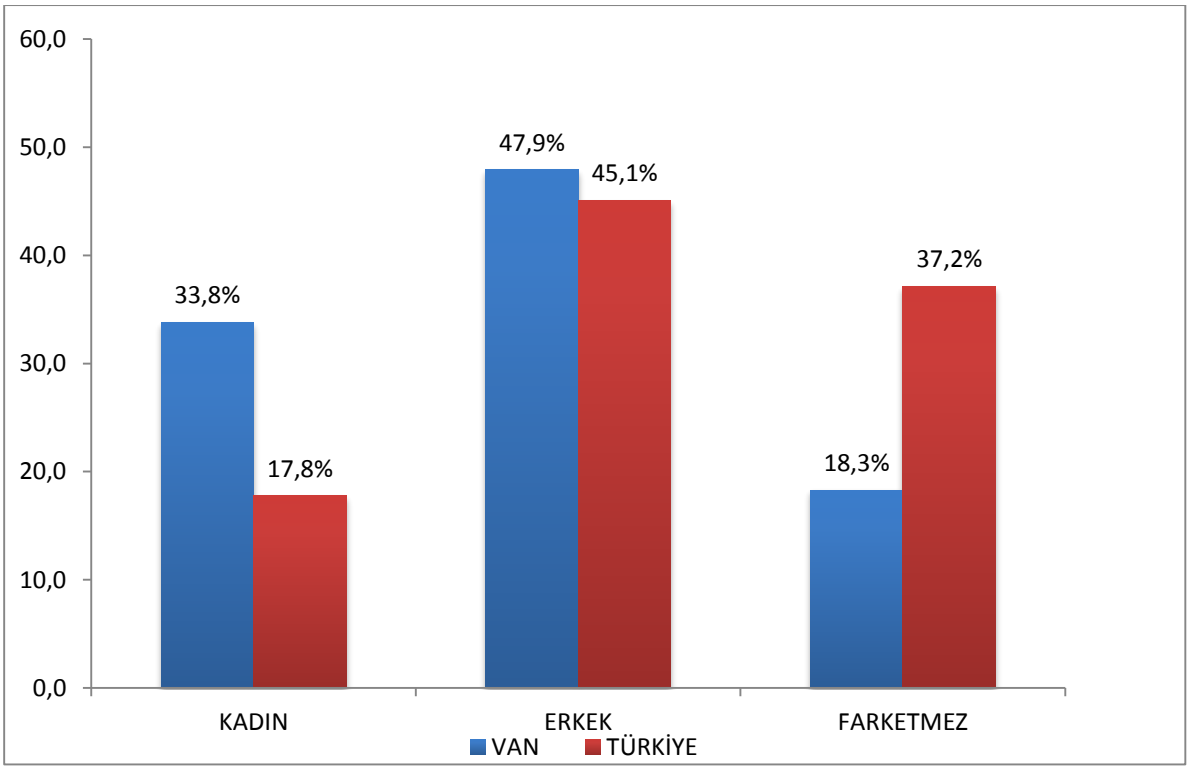

KAYNAK: İPA 2015

Van'da toplam açık işlerin yüzde 33,8'i için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneli kadınlar açık iş talebinin çok üstündedir. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 47,9 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebine yakındır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 18,3 iken, Türkiye genelinde yüzde 37,2'dir. Van ilindeki açık işlerde en fazla erkekler talep edilmiştir, bu oran Türkiye geneline yakındır. Van'da da, Türkiye genelinde de açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmektedir. Ancak bu farklılaşma Van'da daha azdır.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

	10+
Sektör	**Açık İş Verme Oranı**
İmalat	4,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	4,4%
Ulaştırma ve depolama	5,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,7%
Bilgi ve iletişim	10,0%
Eğitim	8,6%
Genel Toplam	2,7%

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 2,7 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Van'da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 4,7 ile İmalat sektöründeyken, Türkiye'de de yüzde 20 ile İmalat sektöründe olduğu görülmektedir. Van'da ikinci sırada yüzde 4,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 5,5 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü bulunmaktadır. Türkiye'de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Van ilinde sektörel bazda; Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, İnşaat, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, Eğitim ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

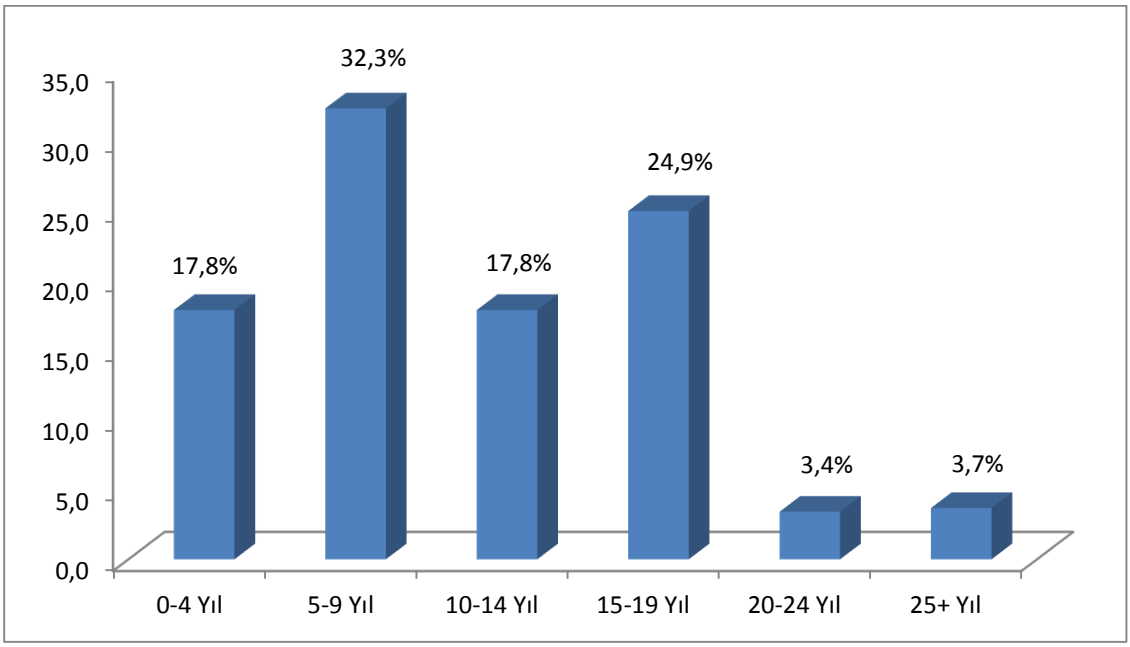

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 5-9 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 15-19 yaş grubuna sahip işyerleri, 10-14 yaş arası işyerleri ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Van ilinde açık işlerde erkeklerin daha fazla talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Farketmez
İmalat	49,8%	50,2%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	18,2%	63,6%	18,2%
Ulaştırma ve depolama	14,3%	57,1%	28,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	33,3%	0,0%	66,7%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	40,0%	0,0%	60,0%
Genel Toplam	**33,8%**	**47,9%**	**18,3%**

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; Bilgi ve İletişim sektöründe sadece kadın eleman talep edildiği görülmektedir. İmalat sektöründe erkek ve kadın eleman talebi birbirine çok yakındır. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile eğitim sektörlerinin eleman taleplerinde cinsiyet fark etmez seçeneği yoğun bir şekilde tercih edilmiştir. Toptan ve perakende ticaret ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde yoğun bir şekilde erkek eleman talep edilmiştir. Fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş oranlarının daha fazla olduğu aşikârdır.

Van'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre düşüktür. Van'daki açık işler Türkiye geneline göre daha fazla mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek grup	Van			Türkiye	
	Açık iş	Açık iş dağılımı	Açık iş oranı	Açık iş dağılımı	Açık iş oranı
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	9	14,9%	0,5%	7,5%	1,1%
Hizmet ve satış elemanları	11	16,9%	0,2%	16,7%	2,2%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	7	11,4%	0,1%	14,9%	1,5%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0	0,0%	0,0%	0,4%	1,9%
Profesyonel meslek mensupları	6	9,6%	0,3%	7,8%	1,3%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	7	11,7%	0,3%	21,5%	2,2%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	3	5,1%	0,1%	8,1%	1,5%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	18	29,35%	0,6%	22,4%	2,1%
Yöneticiler	1	1,7%	0,1%	0,6%	0,3%
Genel toplam	63	100%	0,3%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubundadır. İkinci sırada Hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada ise Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu yer almaktadır. Van ili işgücü piyasasındaki ekonomik durgunluk sebebiyle açık iş talepleri de sınırlı sayıda olmuştur. En fazla Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile hizmet ve satış elemanları meslek gruplarında açık iş talebi olmuştur. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Hem Türkiye hem de Van için açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada Van'dan farklı olarak sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralaması ile açık iş dağılımı arasında farklılıklar söz konusudur. Van'da açık iş dağılımında ikinci sırada yer alan Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu, açık iş oranında beşinci sırada yer almaktadır. Açık iş dağılımında üçüncü sırada yer alan Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu açık iş oranında ikinci sırada yer almaktadır. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu ise hem açık iş dağılımı hem de açık iş oranında birinci sırada yer almaktadır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu kendi aralarında yer değiştirerek sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Van			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	31,9%	33,6%	34,5%	25,5%	25,0%	49,5%
Hizmet ve satış elemanları	30,3%	39,4%	30,2%	17,6%	19,3%	63,2%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	0,0%	100,0%	0,0%	17,0%	46,5%	36,4%
Profesyonel meslek mensupları	50,6%	0,0%	49,4%	23,7%	41,7%	34,6%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	14,5%	85,5%	0,0%	21,3%	27,5%	51,2%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	0,0%	33,3%	66,7%	12,6%	51,1%	36,3%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	54,1%	45,9%	0,0%	11,0%	73,9%	15,1%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	18,6%	61,3%	20,2%
Genel toplam	33,8%	47,9%	18,3%	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Van'da açık işlerde erkekler ön planda olup açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Yöneticiler meslek grubudur. Türkiye genelinde ise bu oran eşit seviyededir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Van'da eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grubu Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları iken Türkiye'de en fazla Hizmet ve satış elemanları meslek grubudur. Türkiye genelinde Van'dan farklı olarak Hizmet ve satış elemanları ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarında talep edilen elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir.

Tablo 25'te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Dikiş makinesi operatörü-kumaş	15,9%	Hemşire	12,8%
2	Ön muhasebeci	10,2%	İş makineleri operatörü	5,7%
3	Beden işçisi (genel)	6,3%	Pazarlamacı	5,5%
4	Tır-çekici şoförü	5,2%	Ağır kamyon şoförü	5,2%
5	Kasiyer	5,1%	Bilgi işlem destek elemanı	4,1%
6	Pazarlamacı	5,1%	Acil tıp teknisyeni	3,9%
7	Aşçı	5,0%	Hamurkâr	3,5%
8	Servis elemanı (garson) yardımcısı	3,4%	Aşçı	3,5%
9	Elektrik ark kaynakçısı (makine ile)	3,3%	Satış danışmanı	3,4%
10	Sekreter	3,2%	Ön muhasebeci	3,1%
11	Matematik öğretmeni-ortaöğretim	3,2%	Temizlik görevlisi	3,0%
12	Reklamcı	3,2%	Sağlık memuru	2,6%
13	Plastik ekstrüzyon makinesi operatörü (ekstrüder)	3,2%	Biyomedikal cihaz teknolojileri teknisyeni	2,6%
14	Halkla ilişkiler görevlisi	1,7%	Beden işçisi (taşıma, yükleme-boşaltma)	1,7%
15	Garson (servis elemanı)	1,7%	Elektronik güvenlik sistemleri montaj ve bakım onarımcısı	1,7%
16	Şarküteri ürünleri satış elemanı	1,7%	Kasiyer	1,7%
17	Depo görevlisi (gıda)	1,7%	Ekskavatör(kazıma ve yükleme) operatörü	1,4%
18	Izgara ustası	1,7%	Beden işçisi (genel)	1,4%
19	Çaycı	1,7%	Mutfak eşyaları tamircisi	1,3%
20	Mobilya montaj işçisi	1,7%	Usta öğretici (PVC doğrama imalat ve montajcılığı)	1,3%
21	**Diğer meslekler**	15,9%	**Diğer meslekler**	30,6%
Toplam		100%	**Toplam**	**100%**

KAYNAK: İPA 2015

Van ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç meslek değişmiştir. Bunlar sırasıyla Dikiş makinesi operatörü-kumaş, Ön muhasebeci ve Beden işçisi (genel) meslekleridir. Geçen sene en fazla aranan meslekler arasında yer almayan Dikiş makinesi operatörü-kumaş ihtiyacı artarak bu sene birinci sıraya yerleşmiştir. Geçen sene açık iş sıralamasında ikinci sırada yer alan İş makineleri operatörü bu sene ilk 20 meslek arasına girememiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden sadece beş tanesi (Pazarlamacı, Aşçı, Ön muhasebeci, Kasiyer, Beden işçisi (genel)) bu sene de ilk yirmi meslek içerisinde yer almaktadır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte Van'dan farklı olarak birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye'de açık iş sıralamasında Van'dan farklı olarak ilk yirmi meslek içerisinde on dört farklı meslek

(Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, satış danışmanı, temizlik görevlisi, servis komisi, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Paketleme İşçisi (El İle), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Elektrikçi (genel), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü) yer almıştır.

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Kadın	Erkek	Fark etmez
Dikiş makinesi operatörü-kumaş	Beden işçisi (genel)	Ön muhasebeci
Aşçı	Tır-çekici şoförü	Kasiyer
Sekreter	Ön muhasebeci	Pazarlamacı
Reklamcı	Servis elemanı (garson) yardımcısı	Matematik öğretmeni-ortaöğretim
Halkla ilişkiler görevlisi	Elektrik ark kaynakçısı (makine ile)	Şarküteri ürünleri satış elemanı
Kasiyer	Plastik ekstrüzyon makinesi operatörü (ekstrüder)	Biyoloji öğretmeni-ortaöğretim
Pişirici (ekmek)	Garson (servis elemanı)	Beden işçisi (genel)
Yiyecek-içecek yöneticisi (otel)	Depo görevlisi (gıda)	Tır-çekici şoförü
Büro memuru (genel)	Izgara ustası	Servis elemanı (garson) yardımcısı

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Dikiş makinesi operatörü-kumaş, Aşçı ve Sekreter iken, erkeklerde Beden işçisi (genel), Tır-çekici şoförü ve Ön muhasebeci yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Ön muhasebeci, Kasiyer ve Pazarlamacıdır. Türkiye genelinde tamamen farklı bir tablo oluşmuştur. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

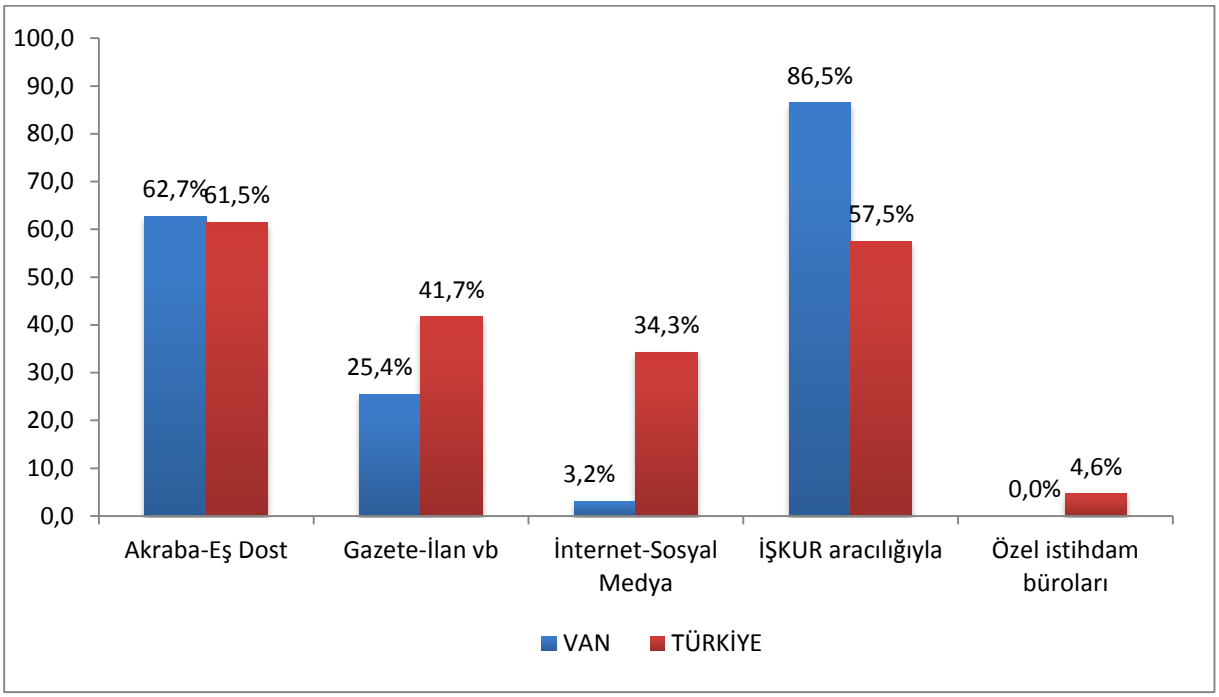

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye geneli ile Van arasında farklılık söz konusudur. Van'da arama kanalı olarak birinci sırada İŞKUR yer alırken Türkiye genelinde birinci sırada Akraba-Eş Dost, Van'da ikinci sırada Akraba-Eş Dost yer alırken Türkiye genelinde ikinci sırada İŞKUR yer almaktadır. Diğer arama kanallarının sıralaması Türkiye ile aynıdır bunlar sırasıyla Gazete – İlan vb., İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Bürolarıdır . Van'da "İŞKUR" arama kanalının yoğun olarak kullanılması İŞKUR'un ilimizde tanınırlığının ve etkinliğinin artmış olduğunun önemli bir göstergesidir. Van'da "Akraba-Eş Dost" arama kanalının da yoğun olarak kullanılmasını ilimizde geleneksel akraba ilişkilerinin önemini korumasına bağlayabiliriz.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan Vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
İmalat	45,7%	9,1%	9,0%	95,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	86,4%	0,0%	0,0%	68,2%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	28,6%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Eğitim	80,0%	25,4%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**62,7%**	**25,4%**	**3,2%**	**86,5%**	**0,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Van'da Bilgi ve İletişim sektöründe açık iş arama kanalı olarak sadece İŞKUR'u kullanılmaktadır. Türkiye genelinde idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe firmalar açık iş

arama kanalı olarak en fazla İŞKUR'u kullanmaktadırlar. Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ile Eğitim sektöründe de firmalar açık işlerinin tamamını İŞKUR aracılığı ile aramaktadırlar. İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde de açık işler büyük bir oranda İŞKUR aracılığı ile karşılanmaya çalışılmaktadır. Van'da Özel İstihdam Bürosu olmadığı için açık işlerin temininde bu arama kanalı kullanılmamıştır.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlân vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	17,3%	65,0%	10,8%	94,2%	0,0%
Hizmet ve satış elemanları	79,7%	20,0%	0,0%	70,0%	0,0%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	77,8%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	85,5%	0,0%	0,0%	85,0%	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	100,0%	0,0%	0,0%	85,2%	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	67,1%	32,9%	0,0%	100,0%	0,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%
Yöneticiler	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**62,7%**	**25,4%**	**3,2%**	**86,5%**	**0,0%**

KAYNAK: İPA 2015

Van ilinde Nitelik gerektirmeyen meslekler ve Yöneticiler meslek gruplarının tamamında Akraba-Eş Dost arama kanalı kullanılmaktadır. İşverenler İŞKUR'u oransal olarak en fazla Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, Profesyonel meslek mensupları ve Yöneticiler meslek gruplarında var olan açık işleri için için kullanmaktadırlar. İnternet-sosyal medya arma kanalı sadece Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu açık işlerinde kullanılmıştır. Tüm meslek gruplarında İŞKUR ve Akraba-Eş dost arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. Bu da İŞKUR'un işverenler tarafından etkili bir eleman arama kanalı olarak görüldüğü sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslekler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Dikiş makinesi operatörü-kumaş	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Ön muhasebeci	82,9%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Beden işçisi (genel)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Tır-çekici şoförü	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Kasiyer	100,0%	33,1%	0,0%	100,0%	0,0%
Pazarlamacı	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%
Aşçı	31,7%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Servis elemanı (garson) yardımcısı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik ark kaynakçısı (makine ile)	100,0%	0,0%	0,0%	47,5%	0,0%
Sekreter	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Diğer	74,6%	21,2%	8,4%	86,6%	0,0%
Genel Toplam	62,7%	25,4%	3,2%	86,5%	0,0%

KAYNAK: İPA 2015

Dikiş makinesi operatörü-kumaş, Ön muhasebeci, Beden işçisi (genel), Tır-çekici şoförü, Kasiyer, Sekreter, Aşçı mesleklerinde eleman aranırken İŞKUR'un arama kanalı olarak oranı yüzde 100 olmuştur. Diğer mesleklerde eleman aranırken de en fazla arama kanalı olarak İŞKUR kullanılmıştır.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	8,1%	34,5%	10,5%	44,2%	0,0%	2,7%
Gazete-İlan vb.	74,4%	13,2%	0,0%	0,0%	12,4%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İŞKUR aracılığıyla	31,7%	26,8%	11,6%	24,3%	3,6%	1,9%
Genel Toplam	27,5%	26,5%	11,7%	29,4%	3,2%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Van'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 0-4 yaştaki firmalar, ikinci sırada 5-9 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 15-19 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost'u tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 5-9 yaş firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak İnternet-Sosyal Medya'yı tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 0-4 yaş arası firmalardadır. Açık iş arama kanalı olarak Gazete-İlan vb. tercih eden firmalar arasında en yüksek oran 0-4 yaş arası firmalardadır.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Van			Türkiye		
	0-30	31-89	90+	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	81,3%	10,6%	8,1%	65,20%	13,30%	21,50%
Gazete-İlan vb.	74,4%	12,4%	13,2%	63,10%	12,30%	24,60%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	100,0%	0,0%	65,40%	15,10%	19,50%
İŞKUR aracılığıyla	82,7%	7,4%	9,9%	70,40%	12,30%	17,30%
Genel Toplam	**79,9%**	**9,8%**	**10,3%**	**56,7%**	**21,6%**	**21,7%**

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Van ili benzerlik göstermektedir.

Hem Türkiye genelinde hem de Van'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	VAN			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Akraba-Eş Dost	15,8%	55,1%	29,2%	19,10%	46,40%	34,40%
Gazete-İlan vb.	81,0%	12,4%	6,6%	16,00%	44,00%	40,00%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	100,0%	0,0%	14,60%	38,60%	46,80%
İŞKUR aracılığıyla	39,1%	43,7%	17,3%	16,50%	48,10%	35,40%
Özel İstihdam Büroları	*	*	*	13,40%	28,20%	58,40%
Toplam	33,8%	47,9%	18,3%	17,80%	45,10%	37,20%

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Van'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde Van'da en fazla kadınlar aranırken Türkiye'de ise en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Van'da en fazla erkekler aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Van ve Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır.

Van'daki açık işlerin yüzde 37'si vardiyalı çalışma yapılan işyerlerindedir Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Genel olarak en fazla İŞKUR'un tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	21,0%	0,0%	100,0%	38,0%
Gazete-İlan vb.	86,0%	100,0%	19,7%	71,4%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	100,0%	0,0%	8,9%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin tamamının İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 71,4% ile Gazete-İlan vb. arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işlerinin yüzde 8,9'unda cinsiyet tercihi olarak erkek eleman, yüzde 67,2'sinde kadın eleman arandığı, yüzde 23,9'unda ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Açık işlerde Gazete-İlan vb , İnternet-Sosyal Medya ve İŞKUR arama kanalını kullanan vardiyalı işyerlerinde yoğun olarak erkek eleman talep edilirken Akraba-Eş Dost arama kanalını kullanan vardiyalı işyerlerin erkek eleman tercih edilmemiştir. Kadın eleman talebinde en fazla tercih edilen arama kanalı ise İŞKUR'dur. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde; cinsiyet bazında fark etmez seçeneği işaretlenmekte ve talep edilen açık işlerde işveren tarafından en fazla kullanılan arama kanalı Akraba Eş Dost'tur.

Van'daki açık işlerin yüzde 4,8'i part-time çalışanı olan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 3,7'sinde part-time çalışan bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığını incelediğimizde; Van genelinde açık iş arama kanalları ile benzerlik göstererek en fazla İŞKUR arama kanalının tercih edildiğini görmekteyiz.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	34,7%	0%	0%	34,7%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	0%	0%	100,0%
Gazete-İlan vb.	65,3%	0%	0%	65,3%
İnternet-Sosyal Medya	0,00%	0%	0%	0,0%
Genel Toplam	100%	0%	0%	100%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin tamamının İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 65,3 ile Gazete-İlan vb. takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerin tamamında cinsiyet tercihi olarak kadın eleman seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadın

eleman talep eden Part-time çalışanı olan işyerleri bu açık işlerin tamamı İŞKUR vasıtasıyla aramaktadır. Bunu yüzde 65,3 ile Gazete-İlan vb. arama kanalı takip etmektedir. Türkiye genelinde part-time çalışanı olan işyerleri açık işleri için ağırlıklı olarak Akraba eş Dost arama kanalını kullanırken, diğer arama kanalları birbirine yakın oranda seyretmektedir.

Van'daki açık işlerin yüzde 20,6'sı İhracat yapan işyerlerindedir. İşyerlerinin yüzde 2,9'u ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin açık işlerini hangi kanallar ile aradığı incelediğinde; Van genelinde açık iş arama kanallarından farklı olarak en fazla İnternet-Sosyal Medya arama kanalının tercih edildiği görülmektedir. İkinci sırada ise İŞKUR gelmektedir. İhracat yapan işyerlerinde Gazete-İlan vb. arama kanalının tercih edilmediği görülmektedir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	0,0%	0,0%	100,0%	8,0%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Gazete-İlan vb.	90,2%	0,0%	0,0%	75,5%
İnternet-Sosyal Medya	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde tamamının İnternet-Sosyal Medya arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 85,5 ile İŞKUR takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerin yüzde 84,6'sında cinsiyet tercihi olarak kadın eleman, yüzde 7,7'sinde erkek eleman aranmakta iken, yüzde 6,8'si için ise fark etmez seçeneğinin tercih edildiği görülmektedir. Kadınların tercih edildiği açık ilerin tamamı İŞKUR vasıtasıyla eleman aranmaktadır. Bunu yüzde 90,2 ile Gazete-İlan vb. arama kanalı takip etmektedir. Erkek eleman aranma yolunda ise sadece İŞKUR tercih edilmektedir. Cinsiyet bazında fark etmez olarak tercih yapan işyerlerine ait açık işlerin tamamı Akraba-Eş Dost ve İŞKUR arama kanalları tercih edilmiştir. Türkiye genelinde, ihracat yapan işyerlerinde arama kanalı olarak ilk iki sırayı Akraba Eş Dost ve İŞKUR almıştır.

Van'daki açık işlerin yüzde 79,4'ü daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	28,6%	64,7%	100%	59%	0%	71,4%	0%	76,1%
İŞKUR aracılığıyla	100%	100%	75%	95,7%	0%	50%	0%	53,1%
Gazete-İlan vb.	61,9%	11,8%	8,3%	32,5%	0%	0%	0%	0%
İnternet-Sosyal Medya	0%	11,8%	0%	4%	0%	0%	0%	0%
Özel İstihdam Büroları	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Genel Toplam	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 95,7 ile İŞKUR ve yüzde 59 ile Akraba-Eş Dost'tur. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 76,1'inde Akraba-Eş Dost ve yüzde 53,1'inde İŞKUR arama kanalını tercih etmiştir. Açık işlerin yüzde 79,4'lük kısmı İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine aittir. İŞKUR hizmetlerinden faydalananlar ile daha önce faydalanmayanlar arasında 42 puanlık bir fark vardır. Açık işlerin yüzde 95,7 oranında İŞKUR vasıtasıyla aranması İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden memnun kalındığının bir göstergesidir. Daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işyerlerinde açık işlerde cinsiyet olarak erkek ve fark etmez seçeneği tercih edilmezken daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinde bu seçeneklerin tercih edildiği görülmektedir. Özellikle sadece kadınların tercih edildiği açık işlere bakıldığında daha önce İŞKUR hizmetinden yararlananların, yararlanmayanlara göre aranma kanalı olarak İŞKUR'u tercih oranının çok fazla arttığını görülmektedir. Burada İŞKUR'un kadın taleplerini karşılamada dikkate değer bir başarısı olduğu görülmektedir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna "hayır" cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Van'da 63 kişilik açık iş için istenen beceriler incelendiğinde; ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sonrasında ise Takım Çalışması gelmektedir. Daha sonra

sırası ile Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, İletişim ve İfade Yeteneği, Bilgisayar kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ile Satış ve Pazarlama Becerisi gelmektedir. Yabancı Dil Becerisi ve Proje Tabanlı Çalışma becerileri Van ilindeki hiçbir açık işte tercih edilmemiştir. Türkiye genelinde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışmasına Uyum ile İletişim ve İfade Yeteneği şeklinde sıralanmaktadır. En az tercih edilen beceri ise Yabancı Dil becerisidir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; hem kadın hem erkek eleman taleplerinde de öncelikli beceri talebi Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe iken fark etmez eleman talebinde bu öncelik değişmektedir. Fark etmez tercihindeki öncelik verilen beceride ilk sırada Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), ikinci sırada Takım Çalışması becerisi gelmektedir. Kadınlarda ikinci tercih edilen beceri Takım Çalışması iken erkeklerde ikinci tercih edilen beceri fiziki ve bedensel yeterliliktir. Erkeklerde üçüncü sırada tercih edilen beceri Bilgisayar kullanabilme, kadınlarda ise Sorun çözme ve İnisiyatif Alabilme talep edilebilmektedir. Kadınlar ile erkeklerde tercih edilen beceriler farklılaşmaktadır. Kadınlarda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Takım Çalışması, İletişim ve İfade Yeteneği ile Satış ve Pazarlama Becerisi erkeklere göre daha ön sıralarda istenen becerilerdir. Erkeklerde ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Bilgisayar Kullanımı ile Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ön sıralarda bulunmaktadır.

Sektörlere göre açık işlerde talep edilen en önemli becerilere bakıldığında Toptan ve perakende ticaret sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, İmalat sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Eğitim sektöründe Bilgisayar kullanımı, Bilgi ve iletişim sektöründe İletişim ve İfade Yeteneği, Ulaştırma ve depolama sektöründe Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerde istenen beceriler incelendiğinde; Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Takım Çalışmasıdır. Hizmet ve satış elemanları meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Bilgisayar kullanımı ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)dir. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Bilgisayar kullanımıdır. Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla İletişim ve İfade Yeteneği ile Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Takım Çalışması ile İletişim ve İfade Yeteneğidir. Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Satış ve Pazarlama Becerisi ile

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübedir. Yöneticiler meslek grubundaki açık işlerden öncelikli olarak istenen beceriler sırasıyla Takım Çalışması ve Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir.

Beceriler ile açık işte en fazla eleman talep edilen 15 meslek incelendiğinde genel olarak öncelikli talep edilen beceriler sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) olmuştur. Açık iş sayısının en fazla olduğu ilk 15 mesleğin 7'sinde ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, 3 meslekte Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), 2 meslekte Bilgisayar kullanımı, 1 meslekte Satış ve Pazarlama Becerisi, 1 meslekte Takım Çalışması, 1 meslekte İletişim ve İfade Yeteneği ilk tercih olarak bildirilmiştir.

En fazla açık işi olan Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş mesleğinde sırasıyla Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ve Takım Çalışması; Ön Muhasebeci mesleğinde Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ile Bilgisayar kullanımı; Beden İşçisinde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Takım Çalışması en fazla aranan beceriler olmuştur. Muhasebe ile ilgili mesleklerde ise Bilgisayar Kullanımı ile Hesap Yapabilme beceresi ön planda olmuştur. Çalışma kapsamında açık iş olan tüm meslekler için işverenler tarafından ne tür beceriler talep edildiği tespit edilmiştir.

Arama kanalı ile beceriler karşılaştırıldığında bütün arama kanallarında istenen becerilerde genelde aynı beceri türleri istenmektedir. Van genelinde açık işlerde en fazla talep edilen beceri "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe" ikinci sırada "Takım Çalışması" dır. Akraba-Eş Dost, İnternet-Sosyal Medya, İŞKUR, Gazete-İlan vb. aracılığıyla aranan elemanların kendi içinde oransal sıralamasında ilk sıradaki beceri Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe olup Türkiye genelinde istenen becerilerle paralel özellik göstermektedir.

Beceriler ile açık işlerin aranma süresi karşılaştırıldığında açık işlerin yüzde 79,9'unun 0-30 günlük bir sürede arandığı görülmektedir. Van ilindeki açık işlerin karşılanma süresi ile talep edilen beceriler arasında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. 0-30 günlük arama süresindeki becerilerde ilk beceri talebi Takım Çalışması olurken, 31-89 gün ve 90+ gündür aranan elemanlarda talep edilen becerilerdeki ilk tercih Satış ve Pazarlama Becerisidir.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır.

Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Hem Türkiye genelinde hem de Van'da açık işler için en fazla talep edilen eğitim düzeyi fark etmez olmuştur. Van'da açık işlerin %38,9 u için herhangi bir eğitim durumu istenmemektedir.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

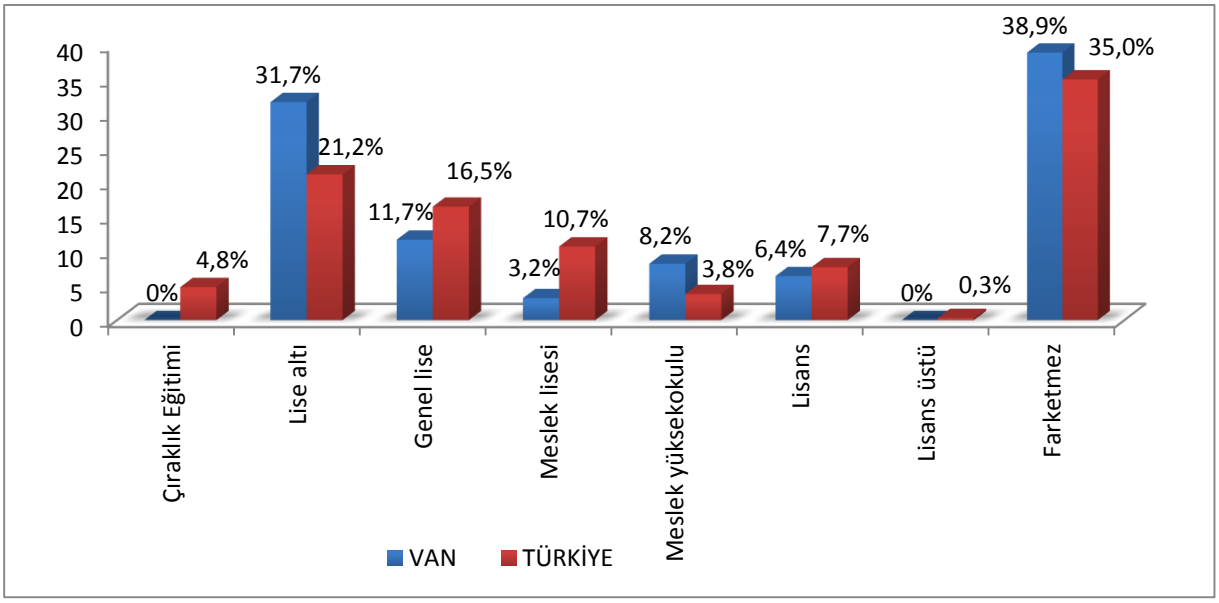

Kaynak: İPA 2015

Van ile Türkiye genelinin açık işlerde istenen eğitim düzeylerinde en fazla talep edilen ilk üç eğitim düzeyi fark etmez, lise altı ve genel lise şeklinde aynıdır. Bu sıralamadan sonra farklılaşma olmaktadır. Türkiye genelinde Meslek Lisesi, Lisans, Çıraklık Eğitim ve MYO şeklinde devam ederken Van'da MYO, Lisans, Meslek Lisesi şeklinde gerçekleşmiştir. Van ilindeki açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi Türkiye Geneline göre düşüktür.

Hem Türkiye genelinde hem de Van'da en yüksek oranda fark etmez seçeneğinin çıkması işverenlerin çalıştıracakları kişide aldığı eğitimden ziyade verdikleri işi yapıp yapamayacaklarına baktıkları ya da eğitim seviyesi ne olursa olsun "*biz işyerinde eğitiriz*" mantığında olduklarını göstermektedir. Bazı mesleklerde belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak gerekmektedir. Örneğin Öğretmen, Mühendis, Uzman gibi mesleklerde en az Lisans seviyesinde bir eğitime ihtiyaç vardır. Ancak Satış Danışmanı, Garson, Beden İşçisi gibi mesleklerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayabilir. Mesleklerin bu yapısı açık işlerdeki eğitim düzeyi talebini doğrudan etkilemektedir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	5,0%	55,5%	18,6%	31,7%
Genel lise	14,3%	3,6%	28,0%	11,7%
Meslek lisesi	0,0%	6,6%	0,0%	3,2%
Meslek yüksekokulu	14,3%	0,0%	18,4%	8,2%
Lisans	5,0%	0,0%	25,9%	6,4%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Fark etmez	61,4%	34,3%	9,2%	38,9%
Genel Toplam	**100%**	**100%**	**100%**	**100%**

Kaynak: İPA 2015

Van'da eğitim düzeyi ile açık işlerde talep edilen cinsiyet durumu incelendiğinde; en fazla açık iş cinsiyeti erkeklerde iken, eğitim düzeyi de Lise altıdır. Bu talep tüm taleplerin yüzde 27'sini temsil etmektedir. Cinsiyet tercihi kadın olan açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi yüzde 61,4 ile fark etmez, bunu takiben yüzde 14,3 ile genel lise ve MYO olmuştur. Cinsiyet tercihi erkek olan açık işlerde eğitim düzeyi lise altı olarak yüzde 55,5 ve bunu takiben yüzde 34,3 ile fark etmez talep edilmektedir. Kadınlarda talep edilen açık işlerde istenen eğitim düzeyi, erkeklerde istenen eğitim düzeyine göre daha yüksektir. Sadece kadın eleman talep edilen açık işlerde yüzde 66 lise altı ve fark etmez seçeneği talep edilirken, bu oran erkeklerde yüzde 90'dır.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Toptan ve perakende ticaret	0,0%	45,5%	9,1%	0,0%	13,6%	0,0%	0,0%	31,8%
İmalat	0,0%	18,1%	0,0%	9,0%	0,0%	0,0%	0,0%	72,9%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	42,9%	42,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%
Eğitim	0,0%	0,0%	40,0%	0,0%	0,0%	60,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**0,0%**	**31,7%**	**11,7%**	**3,2%**	**8,2%**	**6,4%**	**0,0%**	**38,9%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde Toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde en çok tercih edilen eğitim düzeyi lise altı iken, İmalat sektöründe fark etmez, eğitim sektöründe lisans, bilgi ve iletişim sektöründe ise meslek yüksekokulu eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grubu	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	10,6%	67,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	21,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	0,0%	59,7%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	29,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	70,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	32,9%	67,1%	0,00%	0,00%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	70,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	29,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	0,0%	23,5%	0,0%	10,8%	0,0%	0,0%	0,0%	65,7%
Genel Toplam	0,0%	31,7%	11,7%	3,2%	8,2%	6,4%	0,0%	38,9%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında; hizmet ve satış elemanları ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarında en fazla talep edilen eğitim düzeyi lise altıdır. Nitelik gerektirmeyen meslekler ve Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek gruplarında talep edilen eğitim düzeyi ise fark etmez olarak belirtilmiştir. Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır. Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları meslek grubunda en fazla talep edilen eğitim düzeyi MYO iken, büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda ise en fazla talep edilen eğitim düzeyinin genel lise olduğu görülmektedir. Meslek gruplarının hiçbirinde lisansüstü eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb.	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Fark etmez	46,4%	44,9%	0,0%	95,5%	0,0%
Lise altı	78,4%	0,0%	0,0%	73,5%	0,0%
Genel lise	71,7%	14,4%	0,0%	100,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	61,5%	38,5%	0,0%	59,0%	0,0%
Lisans	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Meslek lisesi	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	62,7%	25,4%	3,2%	86,5%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde genel lise ve fark etmez eğitim düzeyinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak İŞKUR arama kanalını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı, meslek yüksekokulu ve lisans eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş dost ve İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. Meslek lisesi eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, gazete-ilan vb. ile İŞKUR aracılığıyla aramaktadır. İlgili eğitim düzeylerindeki açık işlerde işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) ile Van genelinde söz konusu olan tüm açık işler için işverenler tarafından ağırlıklı olarak tercih edilen arama kanalları (akraba-eş-dost ve İŞKUR) benzeşmektedir.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Lise altı	83,7%	0,0%	16,3%
Genel lise	72,1%	13,5%	14,4%
Meslek lisesi	0,0%	100,0%	0,0%
Meslek yüksekokulu	59,0%	41,0%	0,0%
Lisans	73,6%	26,4%	0,0%
Fark etmez	91,2%	0,0%	8,8%
Genel Toplam	79,9%	9,8%	10,3%

Kaynak: İPA 2015

Van'da Lise altı, Genel lise, Meslek Yüksekokulu, Lisans ve Fark etmez eğitim düzeylerinde eleman genel olarak 0-30 gün içinde temin edilebilirken, Meslek lisesi düzeyinde eğitim almış eleman talebi ağırlıklı olarak 31-89 günde temin edilebilmektedir.

Van ilinde sektörlerin önemli bir bölümü açık işini çok uzun vadede aramamaktadır. Kısa vadede eleman ihtiyacını karşılamaktadır.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektör	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
İmalat	85,9%	9,0%	5,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret	81,8%	9,1%	9,1%
Ulaştırma Ve Depolama	57,1%	0,0%	42,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	66,7%	33,3%	0,0%
Bilgi ve İletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	80,0%	20,0%	0,0%
Genel Toplam	**79,9%**	**9,8%**	**10,3%**

Kaynak: İPA 2015

Ulaştırma ve Depolama, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Eğitim sektörlerinde açık işlerin kapatılması diğer sektörlere göre daha uzun sürebilmektedir. Diğer sektörlerde ise açık işler 0-30 gün süre ile kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Satır Etiketleri	0-30	31-89	90+
0-4	82,3%	17,7%	0,0%
5-9	74,7%	12,7%	12,7%
10-14	41,1%	0,0%	58,9%
15-19	94,6%	5,4%	0,0%
20-24	100,0%	0,0%	0,0%
25+	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	79,9%	9,8%	10,3%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında açık işlerin tamamının 20-24 yaş ile 25+ yaş işyerlerine ait olduğu ve bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 100'ünü 0-30 gündür aradığı gözlemlenmiştir. 0-4 yaş arası işyerlerinin açık işlerini karşılamakta zorlanmadığı ve sadece yüzde 17,7'lik bir kısmını 31+ gündür aramakta olduğu görülmüştür. Açık işlerini karşılamakta zorlanan yaş grubu yüzde 58,9'luk oranla 90+ gündür eleman arayan 10-14 yaş grubudur.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grup	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	89,4%	10,6%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	80,0%	0,0%	20,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	82,3%	17,7%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	85,0%	0,0%	15,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	33,3%	66,7%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	71,4%	10,8%	17,7%
Genel Toplam	**79,9%**	**9,8%**	**10,3%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin çoğunluğunun 0-30 günlük bir arama süresi içinde olduğu ve Nitelik Gerektirmeyen Meslek grubundaki açık işlerin tamamının 0-30 gün içinde arandığı görülmüştür. Açık işlerde temininde en çok zorlanılan meslek grubu Hizmet ve Satış Elemanları olmuştur. Temininde en az zorluk çekilen meslek grubu ise Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları çalışanları olmuştur.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektiği meslekleri de içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Van ilindeki işyerlerinin yüzde 15,6'sı eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Bu veriler ışığında Van ilinde faaliyet gösteren işyerlerinin büyük çoğunluğunun eleman temininde güçlük çekmediği değerlendirilmektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

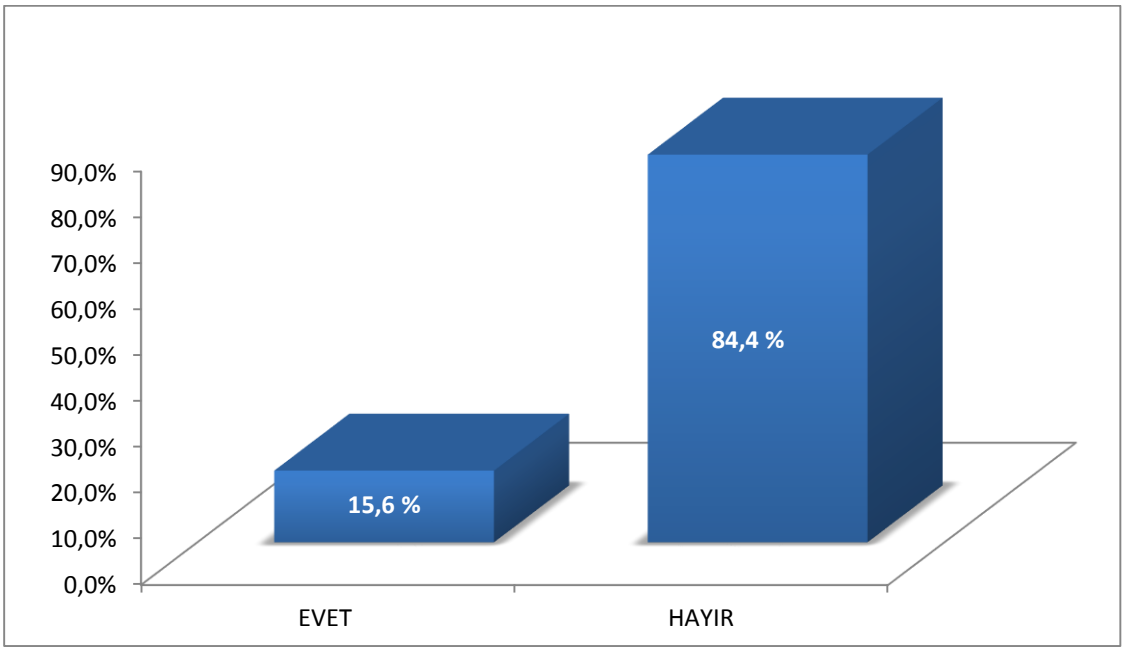

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında ziyaret edilen işverenlere son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiği meslek olup-olmadığı sorulmuş ve işverenlerin büyük çoğunluğunun bu soruya "hayır" cevabını verdiği görülmüştür. Bu durum Van'ın işgücü piyasasının arz-talep ilişkisi bakımından nispeten dengeli olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle işverenlerin eleman temininde genel olarak zorluk çekmedikleri söylenebilir. Temininde güçlük çekilen mesleklerde güçlük çekilme nedenlerine ilişkin bilgilere çalışmanın ilerleyen kısımlarında değinilecektir.

Van ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu sektörler bazında incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Bu sektörü sırası ile İnşaat ve İmalat sektörleri izlemektedir. Bu sektörler ilde işyeri sayısı en fazla olan sektörlerdir. 2014 İPA verileri ile kıyaslama yapıldığında eleman temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında kayda değer bir azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektör	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	3	0	0,00%	2	0	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	7	1	14,30%	7	2	28,6%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	27	11	42,20%	25	5	20,9%
Toptan ve Perakende Ticaret	320	115	35,80%	313	72	23,1%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	62	23	37,70%	58	12	20,3%
Bilgi ve İletişim	10	1	11,10%	10	1	10,0%
İmalat	137	51	37,40%	129	27	20,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	11	1	10,00%	10	1	11,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	22	6	27,30%	18	3	17,6%
Ulaştırma ve Depolama	62	8	13,60%	60	5	9,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	63	11	17,70%	61	1	1,8%
Eğitim	35	15	44,10%	35	9	25,7%
İnşaat	320	53	16,50%	289	23	8,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	51	9	17,80%	50	6	11,4%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Üretimi ve Dağ.	5	1	20,00%	5	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi Ve iyileştirme faaliyetleri	3	1	33,30%	3	0	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	3	2	66,70%	3	0	0,0%
Genel Toplam	**1141**	**309**	**27,08%**	**1078**	**168**	**15,6%**

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 veya daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 63 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır.

2014 yılı İPA çalışmasında Van'daki işyerlerinin yaklaşık olarak yüzde 27'sinin eleman temininde güçlük yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle 2014 yılı İPA çalışmasında yaklaşık olarak her 4 işverenden biri eleman temininde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2015 yılında ise bu oranın kayda değer bir azalışla yüzde 15,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bununla beraber işyeri sayısı 26 azalmıştır ve bu sayı toplam işyeri sayısının yüzde 3'üne tekabül etmektedir.

İşgücü temininde güçlük çeken işyerlerinin sektörel dağılımı geçtiğimiz yıl ile karşılaştırıldığında farklılaşmanın; işyeri sayısı bakımından en çok Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe, oransal bakımdan ise Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. 2014 yılında gerçekleştirilen İPA çalışmasında elaman talebinde güçlük çektiğini belirten Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor, Su temini; kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde

faaliyet gösteren işyerleri 2015 İPA çalışmasında son bir yılda eleman temininde güçlük çekmediğini ifade etmiştir.

Van'da geçen yıla göre eleman temininde güçlük çektiğini belirten işyeri oranı 15,6 % olarak gerçekleşmiştir ve bu oranın yüzde 26,9'luk Türkiye geneli ortalamasının oldukça altında olması dikkat çekicidir.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	34	9
Hizmet Ve Satış Elemanları	84	11
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16	7
Profesyonel Meslek Mensupları	33	6
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	63	7
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	64	3
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	87	18
Yöneticiler	3	1
Genel Toplam	384	63

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde yüzde 22,7'lik pay ve 87 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırayı yüzde 21,9'luk pay ve 84 kişi ile Hizmet ve Satış Elemanları, yüzde 16,7'lik pay ve 64 kişi ile Teknisyenler, Teknikerler ve yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları takip etmektedir.

Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde ise nitelik gerektirmeyen meslekler ayrı tutulmak üzere benzer bir sıralama söz konusudur. Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslekler grubu açık işlerde yüzde 0,6'lık pay ve 18 kişi ile ilk sırada yer alırken aynı zamanda temininde güçlük çekilen kişilerde yüzde 3,1'lik pay ve 87 kişi ile de ilk sırada yer almaktadır. Araştırma kapsamında derlenen veriler incelendiğinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda hem açık iş oranının hem de TGÇM oranının oldukça düşük olduğu göze çarpmaktadır. Van ilinin sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye sıralamasında oldukça alt sıralarda yer alıyor olması ve sınır komşusu olan illerden yoğun şekilde niteliksiz işgücü göçüne maruz kalmasıyla birlikte niteliksiz işgücüne ihtiyaç duyan işletme sayısının nispeten az olması bu duruma gerekçe olarak gösterilebilir.

Nitelik gerektirmeyen mesleklerde eleman temininde güçlük çekilme durumunun açık işlere göre düşük olması bir kez daha mesleki ve teknik eğitimin önemini ortaya çıkarmaktadır.

Van ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre sıralaması Türkiye geneli ile benzerlik göstermektedir.

Van ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

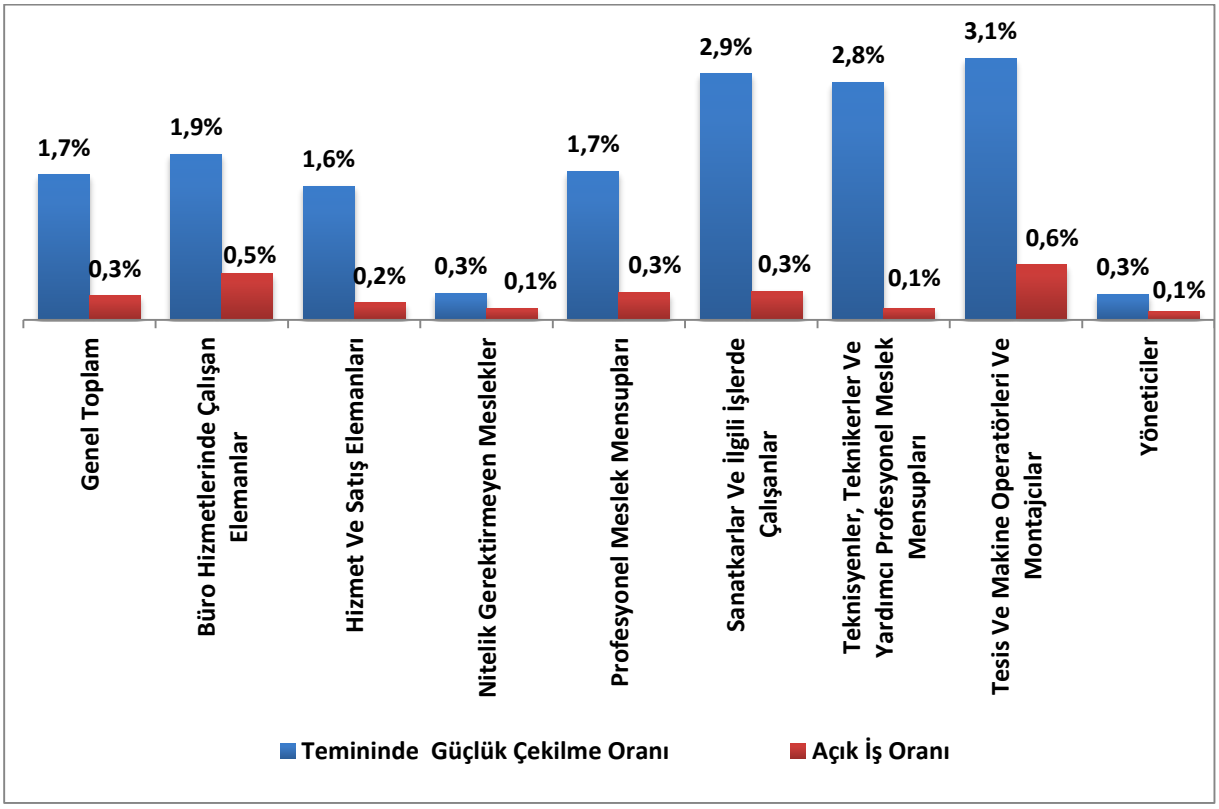

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Van'da Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışanların yüzde 3,1'inin temininde güçlük çekilmektedir. 2014 İPA çalışmasında da söz konusu meslek grubunda çalışanların yüzde 11,4'ünün temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2015 İPA'da ikinci sırada yüzde 2,9 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ve üçüncü sırada ise yüzde 2,8 ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları almaktadır. Türkiye geneli İPA 2015 verileri incelendiğinde meslek grupları bazında TGÇM oranları ile Açık İş Oranları birbirine yakın seyretmekte iken Van ili için bu oranların birbirinden oldukça uzak olması dikkat çekmektedir.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Van'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Pazarlamacı	8,1%
Satış Danışmanı	7,7%
Aşçı	4,6%
Ön Muhasebeci	4,5%
Makineci (Dikiş)	2,9%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	2,6%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	2,6%
Direksiyon Eğitmeni	2,3%
Tır-Çekici Şoförü	2,2%
Diğer	62,4%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Pazarlamacı mesleği yüzde 8,1'lik payla ilk sırada yer almaktadır ve en fazla açık iş olan altıncı meslek konumundadır. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen ilk 10 meslek ile açık işin en fazla olduğu ilk 10 mesleğin 5 tanesi ortaktır. Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, Ön Muhasebeci, Tır-Çekici Şoförü, Pazarlamacı ve Aşçı meslekleri her iki grupta da ilk 10 mesleğin içerisindedir. Bu meslekler Van işgücü piyasasında eleman ihtiyacı ve eleman temininde güçlük çekilmesi bakımından önde gelen mesleklerdir. Özellikle bu mesleklere yönelik aktif istihdam tedbirleri alınmalı ve bu meslekler için arz-talep uyumsuzluğunun sebepleri ayrıntılı olarak irdelenmeli ve çözüme kavuşturulmaya çalışılmalıdır.

Eleman temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin bu durumun gerekçesi olarak öne sürdüğü sebepler, araştırmacılara fikir vermesi bakımından önemlidir.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

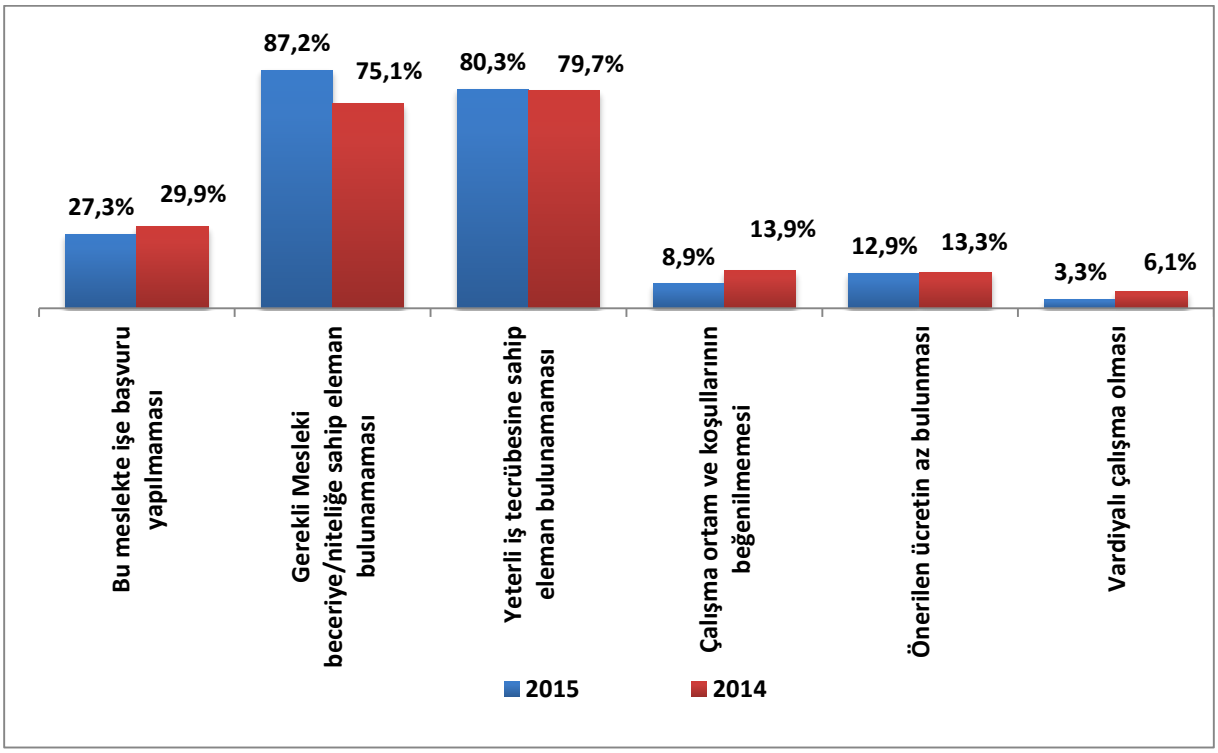

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

Nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18'de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden "Gerekli Meslekî Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" olarak karşımıza çıkmaktadır. 2014 yılında eleman temininde güçlük çektiğini belirten işverenlerin yüzde 75,1'i söz konusu nedeni işaretlerken, bu çalışmada aynı neden 12,1 puanlık bir artışla işverenlerin yüzde 87,2'si tarafından işaretlenmiştir. Bununla birlikte "Çalışma Ortam ve koşullarının Beğenilmemesi" ve "Vardiyalı Çalışma Olması" seçeneğini işaretleyen işverenlerin oranında da kayda değer bir farklılaşma olduğu söylenebilir. Söz konusu nedenlerin oransal dağılımının 2014 ve 2015 yılları için genel olarak benzer olduğu görülmekle beraber nedenlerin sadece işveren görüşlerini yansıttığı düşünüldüğünde bu sonuçlar normal olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

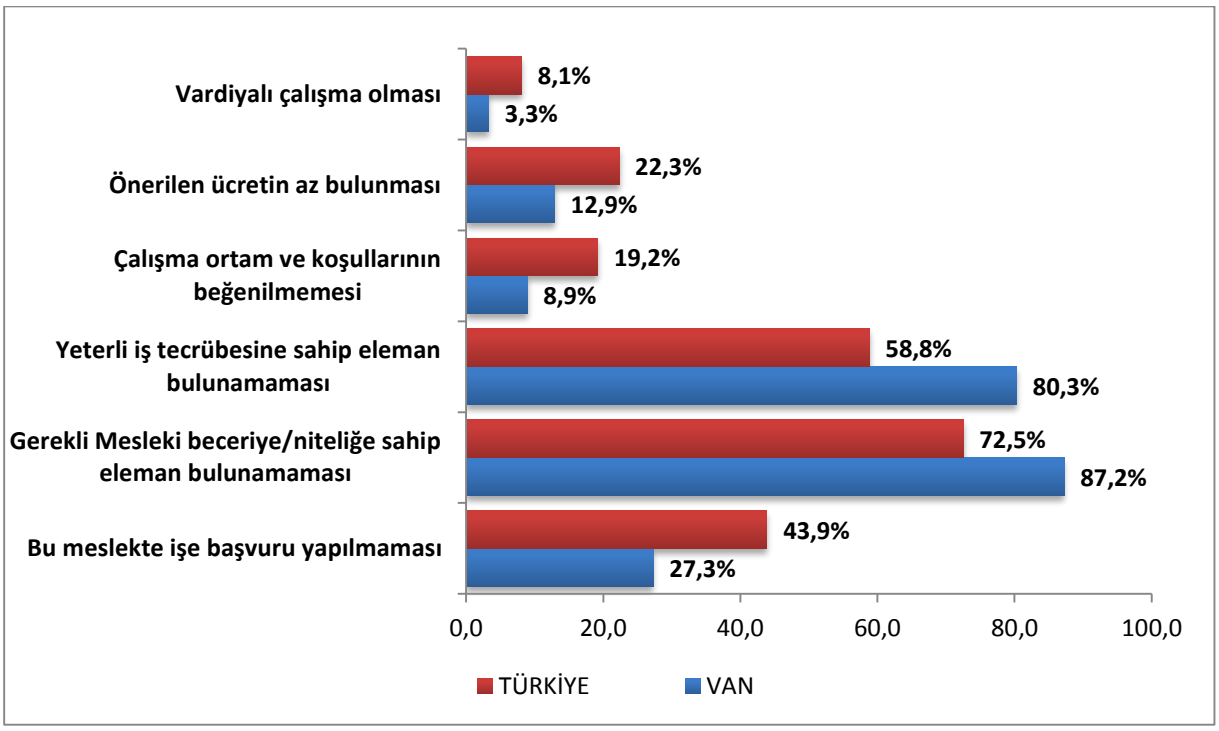

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Van ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Van'daki işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla "Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması" ve "Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması" nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Öte yandan eleman temininde güçlük çekilme nedenleri sıralamasında geri kalan üç neden oransal olarak mukayese edildiğinde Van'ın Türkiye geneli ile önemli ölçüde farklılaştığı görülmektedir. Grafik 19'da görüldüğü üzere bu nedenler; "Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi", "Önerilen Ücretin Az Bulunması" ve "Vardiyalı Çalışma Olması"dır. Başka bir ifadeyle Van'daki işverenler bu nedenlerin işgücü temininde güçlük çekilmesi bakımından daha az etkili olduğunu düşünmektedirler. Adı geçen nedenler işgücü piyasasının arz tarafı olan işgücünü doğrudan ilgilendirmektedir ancak İPA çalışmasında işgücü piyasası yalnızca işveren boyutuyla irdelendiğinden nedenlerin dağılımı sadece işverenlerin görüşünü yansıtmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

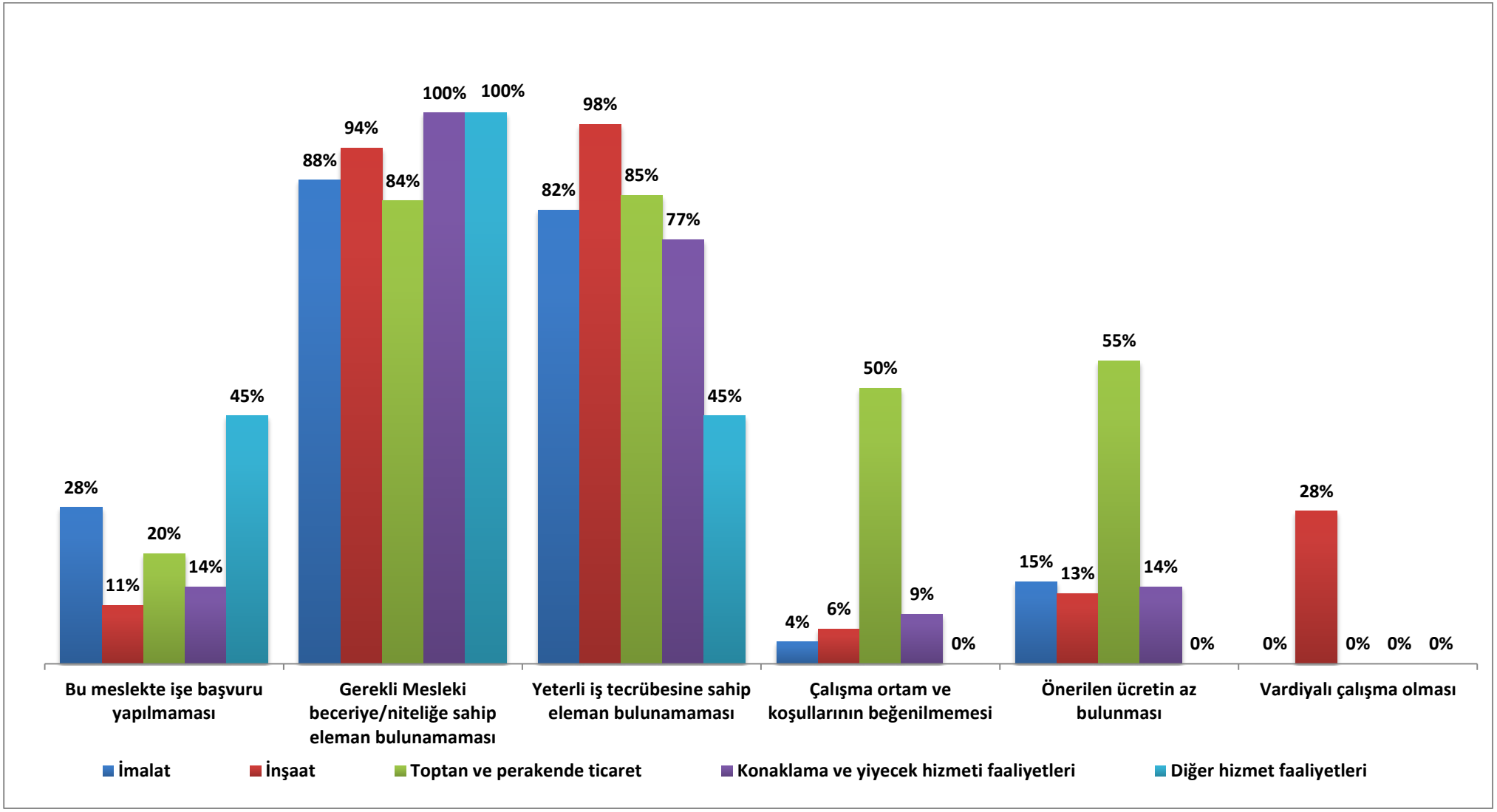

Kaynak: İPA 2015 *Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörler bazında incelendiğinde; “Gerekli Meslekî Beceriye/Niteliğe Sahip Olunmaması” ve “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” durumunun başı çektiği görülmektedir. Öte yandan “Vardiyalı Çalışma Olması” durumunun İnşaat sektöründe faaliyet gösteren işverenler dışındaki işverenler için işgücü temininde güçlük çekilme sebebi olarak değerlendirilmemesi ilginçtir. Burada dikkat çeken başka bir sonuç ise “Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi” ile “Önerilen Ücretin Az Bulunması” nedenlerinin toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe faaliyet gösteren işverenler tarafından diğer nedenlere oranla oldukça fazla ifade edilmiş olmasıdır.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Pazarlamacı	42%	79%	90%	10%	24%	0%
Satış Danışmanı	14%	89%	72%	29%	11%	0%
Aşçı	6%	89%	82%	6%	24%	0%
Ön Muhasebeci	43%	94%	94%	6%	25%	0%
Makineci (Dikiş)	0%	100%	100%	0%	10%	0%
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	100%	100%	100%	0%	0%	0%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	100%	100%	0%	0%	0%	0%
Direksiyon Eğitmeni	56%	78%	67%	0%	0%	0%
Tır-Çekici Şoförü	0%	100%	100%	38%	0%	0%
Ağır Kamyon Şoförü	0%	100%	100%	0%	0%	43%
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Kasap	0%	100%	100%	0%	0%	0%
İş Makineleri Operatörü	0%	100%	100%	0%	0%	83%
Garson (Servis Elemanı)	17%	83%	83%	17%	0%	0%
Mobilya Montaj İşçisi	17%	67%	83%	0%	17%	0%
Bilişim Teknolojileri Teknisyeni	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	0%	100%	21%	0%	0%	0%
Bilgisayar Operatörü	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Beton Pompa-Püskürtme Operatörü	0%	75%	100%	25%	50%	0%
Pasta Ustası	0%	100%	100%	0%	0%	0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Pazarlamacı mesleğinde eleman temininde güçlük yaşanmasının en önemli sebebi olarak "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" gerekçe gösterilmiştir. Bununla beraber tabloda görüleceği üzere ilk altı meslek için meslekî beceri ve tecrübe eksikliğinden kaynaklı işgücü arzı problem olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. İşgücü piyasasına bu mesleklerde nitelikli eleman yetiştirilmesi veya bu mesleklerde var olan işgücünün yeterliliklerinin/yetkinliklerinin geliştirilmesi, bu mesleklerde eleman temininde güçlük yaşanması problemini ortadan kaldırmayacağı ancak önemli ölçüde azaltacağı düşünülmektedir.

Kurumumuzun gerek işveren gerek iş arayanlar için son aylarda çok daha cazip hale getirdiği İşbaşı Eğitim Programlarının temel amacı da işgücü piyasasında arz-talep uyuşmazlığının temel sebeplerinden olan yeterli meslekî bilgi ve tecrübe eksikliğini mümkün olduğunca aza indirgemek ve niteliksiz işgücüne meslekî bilgi ve deneyim kazandırmaktır.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İŞKUR Hizmetleri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri
Çalışanlar Yönelik Eğitim	1,8%	0,6%
Eleman Talebi	77,9%	61,3%
İEP	46,9%	38,4%
İşveren Danışmanlığı	68,1%	70,8%
Kısa Çalışma Ödeneği	1,8%	0,6%
Kurs	1,8%	2,4%
Mevzuat Danışmanlığı	34,5%	37,1%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri eleman temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere kurum hizmetlerinden faydalandığını belirten işyerleri ile faydalanmadığını belirten işyerlerinin, eleman temininde güçlük çekme durumlarında Çalışanlara Yönelik Eğitim ve Kısa Çalışma Ödeneği hizmetleri dışında ciddi bir farklılık görülmemektedir.

Van ilinde işyerlerinin yüzde 15,6'sı eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 12'sinde vardiyalı çalışma yapılmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin ise yüzde 34,9'u eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 39'dur.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
Toptan ve Perakende Ticaret	15	30	45
İmalat	9	17	27
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1	11	12
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5	6	12
İnşaat	7	5	12
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2	5	7
Ulaştırma ve Depolama	2	4	6
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1	2	3
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1		1
Bilgi Ve İletişim	1		1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri		1	1
Genel Toplam	**45**	**84**	**129**

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre eleman temininde daha çok sıkıntı yaşamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan her 3 işyerinden 1'inin eleman temin ederken güçlük çektiği söylenebilir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı ile Bilgi ve İletişim sektörlerinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmektedir. Bu oran toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 33,3 iken konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe yüzde ise 41,6'dır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe faaliyet gösterdiği ve vardiyalı çalışıldığı değerlendirilen 1 işyeri ise eleman temininde güçlük çekmediğini belirtmiştir.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir.

Vardiyalı çalışma yapılan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 21'de sunulmuştur.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

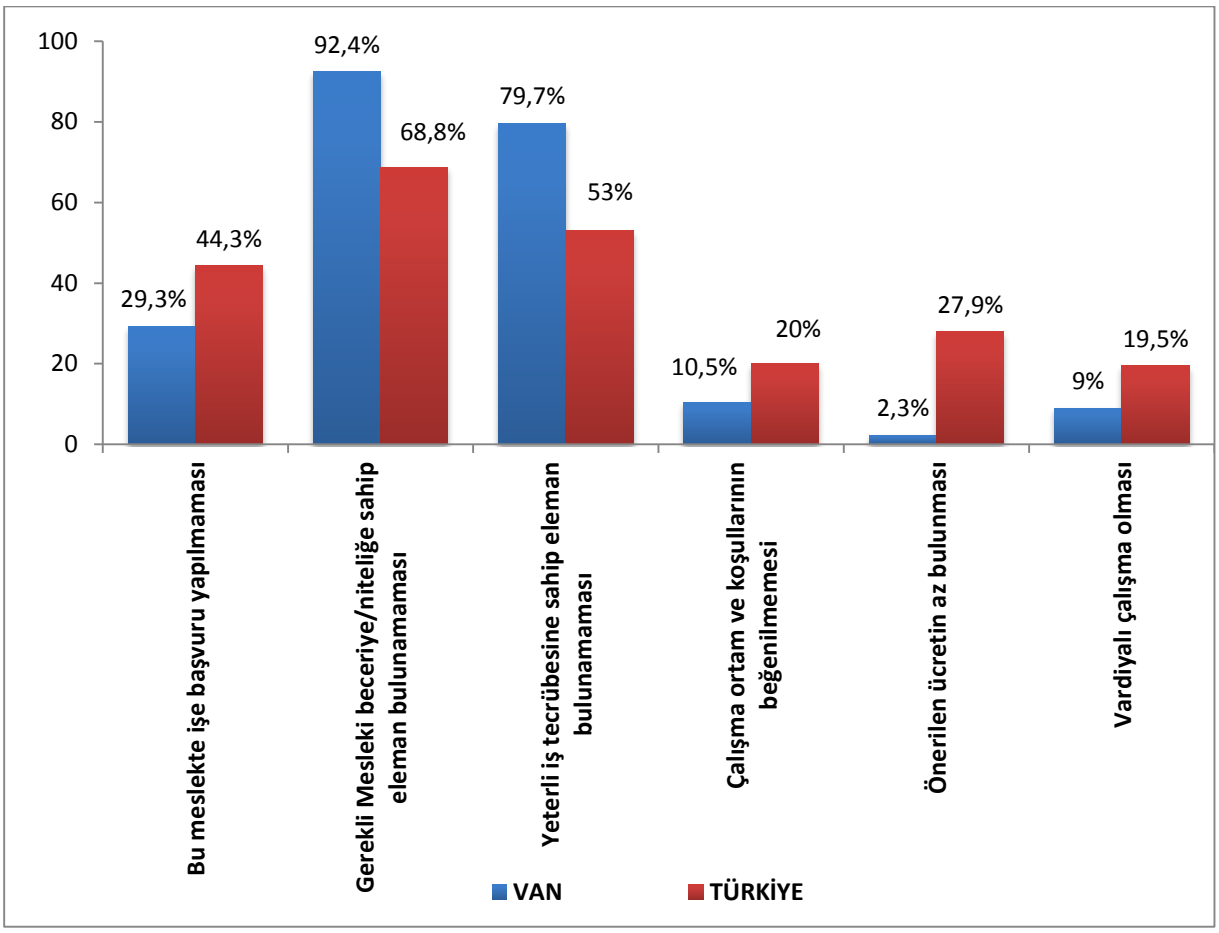

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması durumu gerekçe gösterilmiştir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekmelerinin en düşük oranlı nedenlerinden birinin Vardiyalı Çalışma olması dikkat çekicidir. Ancak Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde temininde güçlük çekilme nedeni olarak Vardiyalı Çalışmanın oranı yüzde 19,5'tir. Vardiyalı Çalışma yapmanın eleman temininde güçlük çekme konusunda oldukça geri planda kaldığı görülmektedir. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istenilen elemanın temininde gerekli mesleki beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması en büyük problemdir.

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme durumları incelendiğinde Van'daki işyerlerinden elde edilen verilerle Türkiye geneli verilerinin paralellik gösterdiği söylenebilir; ancak eleman temininde güçlük çekilme nedenleri içerisinde Türkiye genelinde son sırada yer alan

neden “Vardiyalı Çalışma Yapılması” olmasına rağmen Van ilinde “Önerilen Ücretin Az Bulunması” son sırada yer almıştır. Bu durumun dikkat çekici olduğu düşünülmektedir.

Van ilinde işyerlerinin yüzde 15,6’sı eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 2,9’u ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyerlerinin ise yüzde 45,2’si eleman temininde güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde 35’tir.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	TGÇM Toplam
İmalat	3	10	13
İnşaat	2	1	3
Toptan Ve Perakende Ticaret	6	5	12
Ulaştırma Ve Depolama	1	1	2
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	1	0	1
Genel Toplam	**14**	**18**	**31**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. İhracat yapan her 2 işyerinden 1’i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Ancak bu durum her sektör için söz konusu değildir. Sektörler arasında farklılaşmalar görülmektedir. İhracat yapan işyerlerinde imalat sektörü dışında eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22’de sunulmuştur.

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

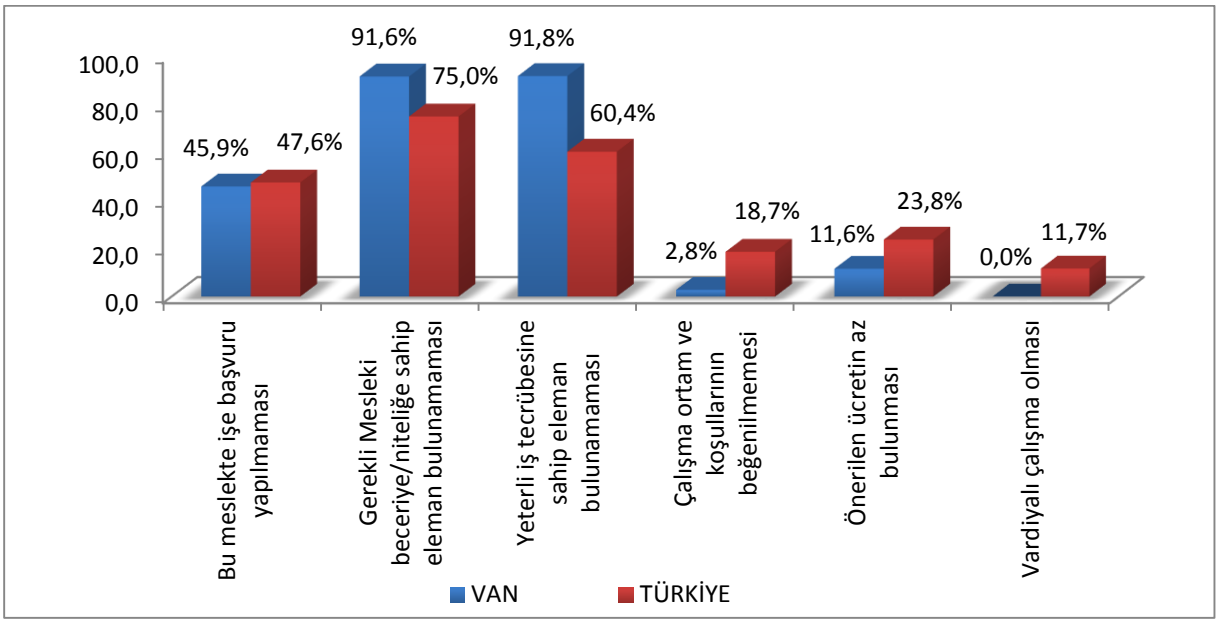

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin büyük çoğunluğu eleman temininde güçlük çekilmesi durumunu özellikle iki nedene bağlamaktadırlar; gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve gerekli meslekî beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması. Daha sonra sırası ile bu meslekte işe başvuru yapılmaması önerilen ücretin az bulunması gelmiştir. Grafik 22'de görüleceği üzere ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çektiğini belirten işyerlerinden hiç biri vardiyalı çalışma olmasını bu durumla ilişkilendirmemiştir.

Van'da işyerlerinin yüzde 15,6'sı eleman temininde güçlük çekerken yine işyerlerinin yüzde 3,7'sinin part-time çalışanı bulunmaktadır. Part-time çalışanı olan işyerlerinin ise yüzde 50'si eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,4'tür.

Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

	10+		
Sektör	TGÇM Evet	TGÇM Hayır	Genel Toplam
İmalat	2	1	3
İnşaat	1	2	3
Toptan ve perakende ticaret	7	2	10
Ulaştırma ve depolama	1		1
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	2	5
Bilgi ve iletişim	1	3	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri		1	1
Eğitim	2	5	7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	2	3
Genel Toplam	20	20	40

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı part-time çalışanı olmayan işyerlerine göre daha yüksektir. Part-time çalışanı olan her 2 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

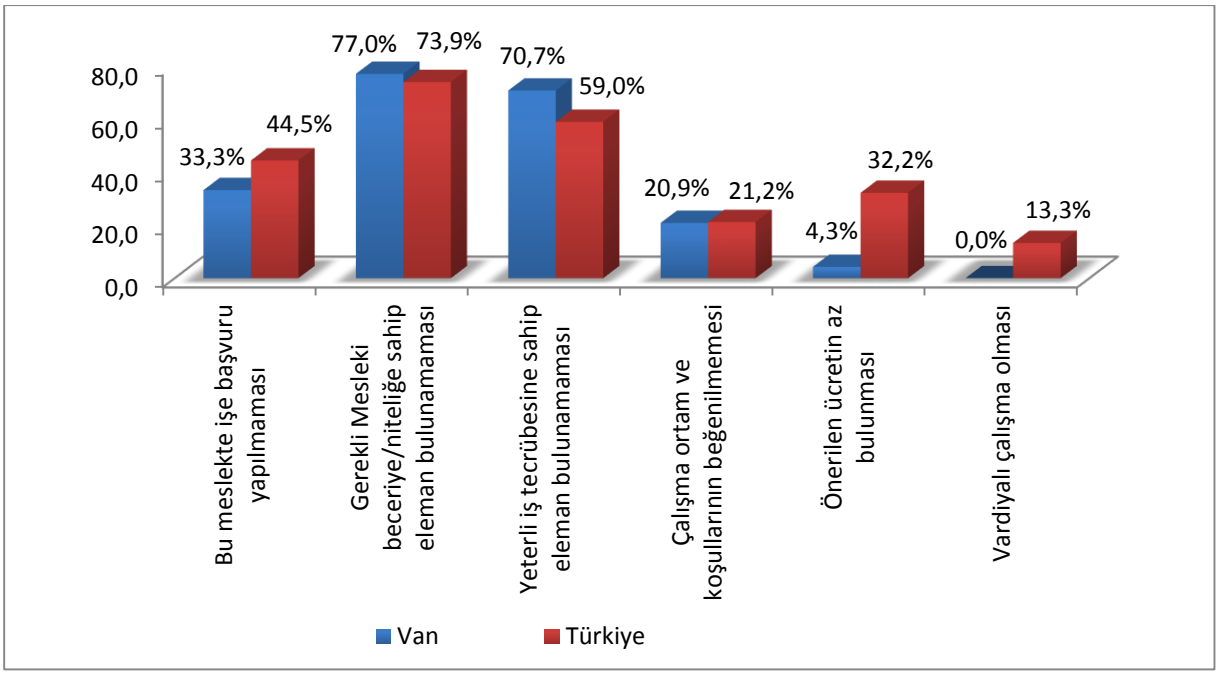

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Van ile Türkiye geneli sıralamasının birbirine yakın olduğu söylenebilir. Van ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Buradan hareketle part-time çalışma yapılacak işler için önerilen ücretlerin çalışmak isteyenler için problem teşkil etmediği sonucuna varmak mümkündür. Diğer taraftan vardiyalı çalışma olması durumunun da part-time çalışmak isteyen iş arayanlar tarafından kabul edilebilir bir koşul olduğu değerlendirilmektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu

kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerden, şu an ki mevcut istihdamlarını esas alan dört seçenekli bir yanıtlama talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverene "fikrim yok" deme seçeneği de sunulmuştur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine başka bir deyişle işyeri özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	3,7%
İhracat Yapan İşyerleri	21,6%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	3,1%
Genel Toplam	3,7%

Kaynak: İPA 2015

Van'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 3,7 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde yüzde 21,6 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 3,1 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelindeki istihdam artış beklentisi yüzde 3,7'dir. İhracat yapan işyerleri kapasitelerini yüksek oranda arttırma eğilimindedirler. Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine baktığımızda NİDO vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 2,9, İhracat yapan işyerlerinde yüzde 2,8 ve part-time çalışanı olan işyerlerinde yüzde 2,6'dır. Tablodan da açıkça görüleceği üzere Van ilinde faaliyet gösteren işyerlerinin istihdam artış beklentisi Türkiye geneli istihdam artış beklentisinin üzerindedir. Özellikle ihracat yaptığını belirten işyerlerinin istihdam artışına gitme konusunda oldukça iyimser oldukları söylenebilir. Ne yazık ki 2015 İPA çalışmasının yapıldığı döneme nazaran artan istikrasızlık ve asayiş olaylarına bağlı güvensizlik ortamının sebep olduğu sermaye ve nitelikli işgücü göçü, 2015 İPA referans döneminde (16 Mart – 30 Nisan 2015) işverenlerde var olduğu düşünülen iyimser bakış açısının kayda değer bir biçimde değiştiğine işaret etmektedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Van'da Türkiye geneli beklentisine kıyasla daha yüksek istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre sosyo-ekonomik ve kurumsal tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Van, işverenlerin aradıkları nitelikli elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmektedir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmesi hususunda kamu kaynaklarının güncelliğini yitirmiş, işgücü piyasasında geçerliği olmayan mesleklerde düzenlenen meslekî eğitim kursları için harcanmasından artık vazgeçilmeli ve kurumun finanse ettiği meslekî eğitimler uzun vadeli istihdama yönelik olarak düzenlenmelidir. Politika yapıcılar, popülist

istihdam politikalarından vazgeçmedikleri sürece işgücü piyasasında arz-talep uyuşmazlıklarında pozitif yönde bir ilerleme kaydedilemeyeceği aşikârdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen sektör olmadığı görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Diğer hizmet faaliyetleri	118	15,6%
Madencilik ve taş ocakçılığı	7	7,6%
İnşaat	172	6,6%
İmalat	142	5,9%
Ulaştırma ve depolama	94	4,7%
Toptan ve perakende ticaret	150	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	143	3,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	29	2,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6	1,9%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	1,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	0,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	-1	-0,4%
Eğitim	-26	-2,0%
Genel Toplam	841	3,7

Kaynak: İPA 2015

Van'da elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, gayrimenkul faaliyetleri, kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleri olmak üzere dört sektörde faaliyet gösteren işverenler herhangi bir istihdam artışı beklemediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra sektörler arasında en yüksek oranda artış bekleyen sektör 118 kişi ve yüzde 15,6 oranında bir artışla Diğer hizmet faaliyetleri sektörü olmuştur.

Türkiye genelinde de ilk sırada İnşaat sektörü bulunurken daha sonra Bilgi ve İletişim ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörleri gelmektedir. Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda Yöneticiler meslek grubundaki 1 kişilik istihdam azalışı dikkate alınmadığı takdirde Türkiye genelinde olduğu gibi ilimiz için de tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklendiği sonucuna varılabilir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	302	10,6%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	180	8,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	193	3,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	101	1,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	35	1,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	17	0,9%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	14	0,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	-1	-0,1%
Genel Toplam	841	3,7%

Kaynak: İPA 2015

Van'da meslek gruplarına göre net istihdam artışını değerlendirdiğimizde 302 kişilik istihdam artışı beklentisiyle Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu ilk sırada yerini almıştır. Bu meslek grubunu sırasıyla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile nitelik gerektirmeyen meslekler meslek grupları takip etmektedir.

Meslek gruplarına net istihdam değişim oranları açısından baktığımızda yine sıralamanın değişmediği ve yüzde 10,6 oranında Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar çalışanların ilk sırada olduğu görülmektedir. Aynı şekilde takip eden sektörler de sırasıyla şu oranlarda belirlenmiştir; Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar yüzde 8,3 oranında, nitelik gerektirmeyen meslekler grubu için ise yüzde 3,7 ile net istihdam oranında değişiklik beklenmekte, diğer bir anlamda bu ölçüde bir mevcut istihdam artışı beklenmektedir.

En düşük artışın beklendiği Büro Hizmetlerinde Çalışan elemanlar meslek grubunda ise 14 kişilik artış yüzde 0,8'lik bir dilime tekabül etmektedir. Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda hiçbir değişikliğin beklenmediği görülmektedir. Yöneticiler meslek grubunda negatif yönde bir artışın olması dikkat çekicidir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir. Van'da en fazla istihdam artışı beklenen sektörlerin İnşaat ve İmalat Sektörleri olması meslek gruplarında kendini göstermiş ve nitelik gerektirmeyen meslekleri üst sıralara taşımıştır.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Makineci (Dikiş)	Temizlik Görevlisi
Şoför (Yolcu Taşıma)	Karton Ve Mukavva Kutu Kesme Ve Katlama Presi Operatörü
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Soğuk Demirci
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Genel)
Soğuk Demirci	Şoför-Yük Taşıma
Paketleme İşçisi (El İle)	Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı
Tır-Çekici Şoförü	Satış Danışmanı
Ağır Kamyon Şoförü	Sıvacı
Satış Danışmanı	Bekçi

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubuna ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 123 farklı meslekte bin 84 kişilik istihdam artışı beklenirken, 58 farklı meslekte de 243 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Makineci (Dikiş)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Şoför (Yolcu Taşıma)	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Beden İşçisi (Genel)
Otobüs Muavini	Paketleme İşçisi (El İle)	Otobüs Muavini
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Kesimci (Konfeksiyon)	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Plastik Boru İmal İşçisi	Son Ütücü	İnşaat Mühendisi
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Ustabaşı/Postabaşı/Formen/Atölye Sorumlusu	Mutfak Görevlisi
Reyon Görevlisi	Makine Nakışçısı	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Baskı Operatörü - Tekstil	Hemşire
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	Plastik Mamuller İmal İşçisi	Garson (Servis Elemanı)
Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Baskı Operatörü - Tekstil	Satış Danışmanı	Editör-Gazete, Dergi Vb.
Makine Nakışçısı	İş Makineleri Operatörü	Gazete Muhabiri

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Temizlik Görevlisi olmasına rağmen vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş ile ihracat yapılan işyerlerinde ise Makineci (Dikiş) meslekleri ön plana çıkmıştır. Part-time çalışanı olan işyerlerinde yine farklılık göstererek Şoför (Yolcu Taşıma) mesleği en fazla istihdam artışı beklenen meslek olmuştur.

Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Tıbbi Laboratuvar Teknisyenliği ile Hasta Kayıt-Kabul Görevlisi mesleklerinde, ihracat yapan işyerlerinde ise Karton Ve Mukavva Kutu Kesme Ve Katlama Presi Operatörü, son olarak part-time çalışanı olan işyerlerinde ise Direksiyon Eğitmeni azalışı beklenen mesleklerdir.

Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıyacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalışı bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	16,7%	6,1%	18,0%	59,2%
İnşaat	9,2%	3,2%	14,8%	72,9%
İmalat	17,9%	4,0%	18,9%	59,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14,8%	0,0%	20,4%	64,8%
Ulaştırma ve depolama	12,7%	3,6%	10,9%	72,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,9%	4,2%	16,7%	58,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,1%	4,5%	15,9%	70,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7,3%	0,0%	21,8%	70,9%
Eğitim	5,7%	11,4%	20,0%	62,9%
Madencilik ve taş ocakçılığı	11,1%	0,0%	22,2%	66,7%
Bilgi ve iletişim	10,0%	10,0%	20,0%	60,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	14,3%	0,0%	28,6%	57,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	5,6%	13,0%	25,0%	56,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	*	*	*	*
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	*	*	*	*
Gayrimenkul faaliyetleri	*	*	*	*
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	*	*	*	*
Genel Toplam	12,8	4,3	17,2	65,7

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Van'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Van'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 66'sının geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Van'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 17,2'si istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde 38,6'dır. Van ilinde yaklaşık her sekiz işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 4,3'ü istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Van'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 16,7 Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı sektörü iken en çok azalış Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe yüzde 13 oranındadır. Araştırmadan çıkan diğer bir sonuç ise Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, gayrimenkul faaliyetleri ve kültür, sanat

eğlence, dinlence ve spor sektörlerinden derlenen verilere göre bu sektörlerde ne artış ne de azalış beklenmemektedir ve hatta hiçbir değişiklik olmayacağı yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Bunun yanı sıra yüzde 72,9 gibi yüksek bir oranda İnşaat sektörünün geleceği ile ilgili fikir beyan edilmediğine dair sonuç ortaya çıkmıştır.

Tablo 59'da Van ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri Özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Değişmeyecek Olan İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%
İhracat Yapan İşyeri	33,7%	13,4%	46,2%	6,7%
Vardiya Yapan İşyeri	20,6%	5,0%	56,3%	18,2%
Kısmi Çalışanı Olan İşyeri	23,7%	5,1%	50,3%	20,8%
Toplam İşyeri	**12,8**	**4,3**	**17,2**	**65,7**

Kaynak: İPA 2015

Van ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirinden farklı özellikler içerdiği görülmektedir. İhracat yapan işyerleri yüzde 33,7, Kısmi Çalışanı Olan İşyeri yüzde 23,7, vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yüzde 20,6 oranında istihdam artışı beklentisi görülmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerinin yarısı fikri olmadığını beyan etmiştir. Van ilinde ihracat yapan işyerlerinin istihdam artışı konusunda daha pozitif olduğu önceki tablolarda da dile getirilmiştir.

SONUÇ

2015 yılı Mart-Nisan döneminde gerçekleştirilen bu çalışma ile işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizlikleri gidermek, işsizliği azaltmak ve istihdamın arttırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yönelik katkı sağlamaktır.

İlin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut verilerle analiz edilmiştir. Bu araştırma, Van ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur.

Gerçekleştirilmiş olan işgücü piyasası talep araştırması, yerel düzeyde yapılmış olması, alanında tek olması ve ile özgü istihdam politikalarının geliştirilmesine kaynak teşkil edebilecek derinlikte olması nedeniyle zengin bilgi tabanına sahip bir çalışma olarak raflardaki yerini almıştır.

Van ilinde kadın çalışanların oranı %22, erkeklerin oranı ise %78'dir. Cinsiyet açısından çalışanlara bakıldığında kadınların oranının erkeklere göre çok geride kaldığı görülmektedir.

İşletme boyutlarına göre işyerleri değerlendirildiğinde, Van ilinde küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin önemli bir yer oluşturduğu görülmektedir. İl genelinde ziyaret edilen 1078 özel sektör işletmesinden sadece 16'sI 50 ve daha fazla sayıda işçi çalıştırmaktadır.

Çalışma kapsamında yapılan işyeri bilgi formlarından elde edilen sonuçlara göre ziyaret edilen 1078 işyerinde toplam 22.575 çalışan istihdam edilmektedir. Kadınların istihdam oranı %22 iken erkeklerde bu oran %78'dir. İşyerlerinde çalışan sayısının en yüksek olduğu sektör (%21'3lik pay ile) Toptan ve Perakende Ticaret sektörüdür. İkinci sırada %21,2'lik pay ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri yer alırken, bunları %11,5 ile İnşaat sektörü izlemektedir.

İşyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (16 Mart –30 Nisan 2015) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş sayısı 63'tür.Araştırma sonuçlarına göre ilde açık iş oranı % 2,7'dir.

İlimizde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 36,9 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 34,9 ile İmalat sektörü, üçüncü olarak yüzde 12,1 ile Ulaştırma ve depolama sektörü gelmektedir.

İlde dikkat çeken hususlardan biri de Açık İşin olmasına karşın hem İşsizin olması hem de Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin olmasıdır. Buda arz ve talep dengesinin oluşturulamadığının da bir kanıtıdır. Bu hem ilimiz hem de ülkemiz için var olan ve aşılması gereken bir problemdir.

İşgücü piyasasına yönelik yapılan bu tür çalışmaların piyasa aktörlerine ışık tutabilmesi için her yıl tekrarlanması önem arz etmektedir. Arz ve talep dengesinin sağlanabilmesi, doğru

eşleştirmenin yapılabilmesi için arz tarafının da profilinin ortaya çıkarılmasına, istek ve beklentilerinin bilinmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasası araştırmalarının arz ve talep tarafının bütünsel bir yaklaşımla ele alınıp araştırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

İşletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

2

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

İL	TOPLAM İPTA ZİYARETİ	CEVAPLILAR	CEVAPSIZLAR	CEVAPLILIK ORANI	CEVAPSIZLIK ORANI
ADANA	4495	3627	868	80,7%	19,3%
ADIYAMAN	822	669	153	81,4%	18,6%
AFYONKARAHİSAR	1.434	1.177	257	82,1%	17,9%
AĞRI	470	325	145	69,1%	30,9%
AKSARAY	814	701	113	86,1%	13,9%
AMASYA	654	556	98	85,0%	15,0%
ANKARA	7.890	5.295	2.595	67,1%	32,9%
ANTALYA	4.733	3.506	1.227	74,1%	25,9%
ARDAHAN	100	82	18	82,0%	18,0%
ARTVİN	364	298	66	81,9%	18,1%
AYDIN	2.078	1.676	402	80,7%	19,3%
BALIKESİR	2.387	1.867	520	78,2%	21,8%
BARTIN	443	396	47	89,4%	10,6%
BATMAN	1.055	833	222	79,0%	21,0%
BAYBURT	102	87	15	85,3%	14,7%
BİLECİK	454	339	115	74,7%	25,3%
BİNGÖL	547	425	122	77,7%	22,3%
BİTLİS	441	369	72	83,7%	16,3%
BOLU	665	568	97	85,4%	14,6%
BURDUR	538	473	65	87,9%	12,1%
BURSA	3.358	2.548	810	75,9%	24,1%
ÇANAKKALE	1.048	903	145	86,2%	13,8%
ÇANKIRI	268	223	45	83,2%	16,8%
ÇORUM	1.079	889	190	82,4%	17,6%
DENİZLİ	3.109	2.638	471	84,9%	15,1%
DİYARBAKIR	2.558	1.939	619	75,8%	24,2%
DÜZCE	1.052	861	191	81,8%	18,2%
EDİRNE	767	591	176	77,1%	22,9%
ELAZIĞ	1.348	1.103	245	81,8%	18,2%
ERZİNCAN	404	340	64	84,2%	15,8%
ERZURUM	1.239	1.012	227	81,7%	18,3%
ESKİŞEHİR	2.183	1.805	378	82,7%	17,3%
GAZİANTEP	3.642	2.980	662	81,8%	18,2%
GİRESUN	868	721	147	83,1%	16,9%
GÜMÜŞHANE	195	162	33	83,1%	16,9%
HAKKARİ	209	190	19	90,9%	9,1%
HATAY	2.336	1.906	430	81,6%	18,4%
IĞDIR	244	211	33	86,5%	13,5%
ISPARTA	729	642	87	88,1%	11,9%
İSTANBUL	11.804	8.088	3.716	68,5%	31,5%
İZMİR	7.026	5.363	1.663	76,3%	23,7%

KAHRAMANMARAŞ	1.864	1.496	368	80,3%	19,7%
KARABÜK	484	423	61	87,4%	12,6%
KARAMAN	512	462	50	90,2%	9,8%
KARS	293	248	45	84,6%	15,4%
KASTAMONU	737	572	165	77,6%	22,4%
KAYSERİ	3.460	2.928	532	84,6%	15,4%
KIRIKKALE	437	385	52	88,1%	11,9%
KIRKLARELİ	705	532	173	75,5%	24,5%
KIRŞEHİR	390	333	57	85,4%	14,6%
KİLİS	177	144	33	81,4%	18,6%
KOCAELİ	4.411	3.294	1.117	74,7%	25,3%
KONYA	4.666	3.847	819	82,4%	17,6%
KÜTAHYA	1.152	869	283	75,4%	24,6%
MALATYA	1.483	1.195	288	80,6%	19,4%
MANİSA	2.456	2.042	414	83,1%	16,9%
MARDİN	1.354	1.088	266	80,4%	19,6%
MERSİN	3.818	3.025	793	79,2%	20,8%
MUĞLA	2.768	2.152	616	77,7%	22,3%
MUŞ	436	328	108	75,2%	24,8%
NEVŞEHİR	803	618	185	77,0%	23,0%
NİĞDE	569	465	104	81,7%	18,3%
ORDU	1.365	1.163	202	85,2%	14,8%
OSMANİYE	931	774	157	83,1%	16,9%
RİZE	843	726	117	86,1%	13,9%
SAKARYA	2.097	1.620	477	77,3%	22,7%
SAMSUN	2.365	1.861	504	78,7%	21,3%
SİİRT	381	315	66	82,7%	17,3%
SİNOP	386	337	49	87,3%	12,7%
SİVAS	1.182	934	248	79,0%	21,0%
ŞANLIURFA	2.427	1.857	570	76,5%	23,5%
ŞIRNAK	618	535	83	86,6%	13,4%
TEKİRDAĞ	2.555	2.089	466	81,8%	18,2%
TOKAT	950	778	172	81,9%	18,1%
TRABZON	2.375	1.887	488	79,5%	20,5%
TUNCELİ	157	106	51	67,5%	32,5%
UŞAK	924	701	223	75,9%	24,1%
VAN	1.217	1.009	208	82,9%	17,1%
YALOVA	616	490	126	79,5%	20,5%
YOZGAT	642	497	145	77,4%	22,6%
ZONGULDAK	1.076	881	195	81,9%	18,1%
Genel Toplam	**132.034**	**103.390**	**28.644**	**78,3%**	**21,7%**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri

arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İş}g\text{ücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ssizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Dahil\ Olmayan\ N\text{ü}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus - \text{İş}g\text{ücü}}{Kurumsal\ Olmayan\ N\text{ü}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin

gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ İstihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ İstihdam}{Toplam\ İstihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının

da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0-14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{üst}\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15-64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	10	88	0	7	7	0,0%	7,6%
İmalat	129	2426	22	74	142	0,9%	5,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	5	319	0	0	0	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atıkk Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	3	19	0	0	0	0	0,0%
İnşaat	289	2603	0	47	172	0,0%	6,6%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	313	4818	23	144	150	0,5%	3,1%
Ulaştırma ve Depolama	60	2005	8	19	94	0,4%	4,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	58	1131	3	22	29	0,3%	2,6%
Bilgi ve İletişim	10	224	2	2	-1	0,9%	-0,4%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	7	110	0	2	2	0,0%	1,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	3	40	0	0	0	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	50	297	0	15	6	0,0%	1,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	61	4793	0	6	143	0,0%	3,0%
Eğitim	35	1275	5	17	-26	0,4%	-2,0%
İnsan Sağliği ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	25	1634	0	8	5	0,0%	0,3%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	2	33	0	0	0	0,0%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	18	759	0	22	118	0,0%	15,6%
Genel Toplam	1.078	22.575	63	385	841	0,3%	3,7%

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri VAN

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu

Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Van ilinde 23 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 20 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 20 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Van ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 20 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin yüzde 30'u Toptan ve Perakende Ticaret, yüze 20'si Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerindedir.

Tablo 2 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	6	14	0	14
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	7	3	10
İmalat	2	10	0	10
Ulaştırma ve depolama	2	16	0	16
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	3	0	3
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0	1	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	4	0	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1	11	0	11
İnşaat	1	1	0	1
Bilgi ve iletişim	1	14	0	14
Toplam	20	80	4	84

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamındaki 17 sektörün 10 tanesinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir.

Söz konusu işyerlerinde toplam 84 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 5'i kadın, yüzde 95'i erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olmasına rağmen en fazla çalışan Ulaştırma ve Depolama sektöründedir.

20 işyerinden 2 tanesinde 3 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Büro İşçisi, Makine Teknikeri, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)'dır.

Toplamda 4 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen meslekler İş Makineleri Operatörü, Motor Yenileştirmeci, Kum Ocağı İşçisi, Ahşap Mobilya İmalat Ustasıdır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 75 oranında gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasından, yüzde 50 oranında yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasından, yüzde 25 Bu meslekte işe başvuru yapılmaması ve Önerilen ücretin az bulunmasıdır. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve Vardiyalı çalışma olması teminde güçlük çekilme nedeni olarak bildirilmemiştir.

Van ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 9,5 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Ağır Kamyon Şoförü	2		
Ahşap Mobilya İmalat Ustası	2		
İş Makineleri Operatörü	1		
Motor Yenileştirmeci	1		
Makine Teknikeri	1		
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	1		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam azalışı beklenen meslek bildirilmemiştir. Toplamda istihdam artışı 8 kişi olarak gözlemlenmiş ve bunların yüzde 50'si Ağır Kamyon Şoförü ve Ahşap Mobilya İmalat Ustası olduğu görülmüştür.